

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 43 (507) 17-23 noyabr, Çiriya paş, sal. il 2022
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əvər.

Səbāhəddin Eləğlū

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin Serbiyanın Baş naziri ilə geniş tərkibdə görüşü olub

Səh. 8

Nêçîrvan Barzanî: Divê di nava salekê de hilbijartin bên kirin

Səh. 20

Президент ДПК принял посла Китая в Ираке

Səh. 7

Encûmena Wezîran êrişên Îranê bi tundî şermezar kir û hemû îdiayên Îranê red kir

Səh. 11

Hîvî û îltîmaê dikim

Səh. 13

Aleksandr Lavrentyev li ser Kurda daxwuyanî da

Səh. 12

Qetliama Dersîmê û Îdama Serokê Kurdistanê Seyîd Riza

Prezident İlham Əliyev Formula 1 Qrupunun idarə heyətinin sədrini və qrupun məsləhətçisini qəbul edib

Səh. 2

Eski Kürt alfabesi

Səh. 6

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ" ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 4

PDKI hişyariya şewitandin û serdegirtina malan da: Nehêlin planên xwe yên xirab pêk bînin!

Səh. 11

2 BIN YILLIK KÜRTÇE KİTAP BULUNDU - KÜRTLERİN ATALARI ZERDÜŞTİ'LERİN EL YAZMASI

Səh. 5

Сирия предупредила Турцию о прямом военном конфликте

Səh. 18

Səh. 7

Gunay: Gelek kesên AK Partiyê ji Soylu û Bahçelî nerehet in

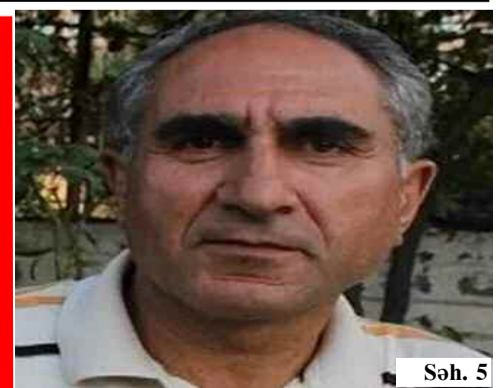
Səh. 17

ООН осудила новую атаку Ирана на Курдистан

Səh. 9

Rojavayê Kurdistanê ber bi man û nemanê ye

Səh. 5

Partiyek Tirkîyeyî nikare pêşengîya tifaqek Kurdistanî bike

Prezident İlham Əliyevin Serbiyanın Baş naziri ilə geniş tərkibdə görüşü olub

Noyabrın 23-də Belqradada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Serbiya Respublikasının Baş naziri xanım Ana Brnabiç ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Serbiyanın Baş naziri Ana Brnabiç dedi:

- Hörmətli cənab Prezident. Hörmətli qonaqlar.

Sizi bu gün Belqradada görməkdən olduqca məmnunam. Bilirəm ki, bizim bir çox məsələlərə nəzər salmaq imkanımız oldu. Sizin bizim Prezidentlə məhsuldar müzakirələriniz olub. Sizi əmin etmək istərdim ki, Serbiya hökumətinə arxalana bilərsiniz. Siyasi və iqtisadi əlaqələrimiz inkişaf edir. Azərbaycanın bizim üçün çox böyük əhəmiyyəti var. Ölkəniz bizim əsl dostumuzdur. Artıq qeyd etdiyim kimi, Sizinlə görüşməkdən və məsələləri müzakirə etməkdən məmnunam və şərəf hissi duyuram. Özünü burada öz evinizdə kimi hiss edin. Mən Sizinlə birgə işləməyi səmimiyyətlə arzulayıram.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dedi:

- Çox sağ olun, hörmətli Baş nazir. Sizi görməyimə çox şadam. Haqlı olaraq qeyd etdiniz ki, Prezidentlə bizim çox konstruktiv görüşümüz oldu, biz qarşılıqlı maraq doğuran bir çox məsələləri müzakirə etdik. Hazırda biz həmin məsələləri davamlı şəkildə nəzərdən keçirəcəyik. Ölkələrimiz strateji tərəfdaşlardır və biz Serbiyanı Avropada özümüzün ən yaxşı dostlarımızdan biri hesab edirik. Əməkdaşlığımızın mahiyyəti onun formalarını özündə əks etdirir. Biz bu gün bir neçə mühüm sənəd imzalamışıq və onlar iş birliyimizin hüquqi əsaslarını genişləndirir. Lakin, əlbəttə ki, strateji tərəfdaşlığa aid sənəd xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Təbii ki, global gündəlikdə mühüm məsələlərdən biri enerji təhlükəsizliyi və biz cənab Prezidentlə bu məsələni müzakirə etdik. İndi isə işimizi davam etdiririk. Eyni zamanda, düşünürəm ki, biz daşımalarla bağlı infrastrukturumuzun bir-

leşdirilməsi üzərində çalışmalıyıq. Çünki Serbiya və Azərbaycan Avropanı Asiya ilə birləşdirən enerji marşrutunun üzərində yerləşir. Fikrimcə, bu sahədə əməkdaşlığın əhatə dairəsi daha geniş olmalıdır. Həmçinin mən ikitərəfli ticarətə aid bəzi məlumatlara baxdım. Rəqəmlər

çox kiçikdir. Bu il döviyyə artımına baxmayaraq, yenə də hesab edirəm ki, bunun üzərində işləmək imkanları var. Əlbəttə, bütün bu və digər məsələlər nəzərdən keçiriləcək. Ümid edirik ki, səfərdən sonra əməkdaşlığımızda yeni dinamikanı görəəcəyik.

Belqradada Azərbaycan-Serbiya sənədləri imzalanıb

Noyabrın 23-də Belqradada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçič ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra sənədlərin imzalanması mərasimi olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçič "Azərbaycan Respublikası Prezidenti

ilə Serbiya Respublikası Prezidenti arasında Birgə Bəyanat", "Azərbaycan Respublikası və Serbiya Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlıq Şurasının yaradılması haqqında Memorandum"u və onun əlavəsi olan "Azərbaycan Respublikası və Serbiya Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlıq Şurasının Əsasnaməsi"ni imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası

Hökuməti ilə Serbiya Respublikası Hökuməti arasında readmissiya haqqında Saziş"i Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov və Serbiya Respublikasının daxili işlər naziri Bratislav Qaşiç imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə Serbiya Respublikasının Tikinti, Nəqliyyat və İnfrastruktur Nazirliyi arasında "Dənizçilərin hazırlanmasına, onlara diplom verilməsinə və növbə çəkməyə dair 1978-ci il tarixli Beynəlxalq Konvensiya"nın sertifikatlarının tanınması haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev və Serbiyanın tikinti, nəqliyyat və infrastruktur naziri Qoran Vesič imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Serbiya Respublikası Hökuməti arasında sosial təminat haqqında Saziş"in tətbiqinə dair Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə Serbiya Respublikasının Əmək,

Məşğulluq, Veteranlar və Sosial İşlər Nazirliyi arasında İnzibati Razılaşma"nı Azərbaycan Respublikasının əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev və Serbiya Respublikasının əmək, məşğulluq, veteran və sosial məsələlər naziri Nikola Selakoviç imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi ilə Serbiya Respublikasının Serbiya İnkişaf Agentliyi arasında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının Serbiya Respublikasındakı səfiri Kamil Xasiyev və Serbiya İnkişaf Agentliyinin direktoru Radoş Qazdiç imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının İxracın və Investisiyaların Təşviqi Agentliyi – AZPROMO ilə Serbiyanın Ticarət və Sənaye Palatası arasında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının Serbiya Respublikasındakı səfiri Kamil Xasiyev və Serbiyanın Ticarət və Sənaye Palatasının vitse-prezidenti Mixaylo Vesoviç imzaladılar.

Prezident İlham Əliyev Formula 1 Qrupunun idarə heyətinin sədrini və qrupun məsləhətçisini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 22-də Formula 1 Qrupunun İdarə Heyətinin sədri və prezidenti Stefano Domenikalini və Formula 1 Qrupunun məsləhətçisi Flavio Briatoreni qəbul edib.

Görüşdə Formula 1 yarışlarının Azərbaycanda uğurla keçirilməsinin önəmi vurğulandı, dünyada bu yarışlara marağın getdikcə artdığı bildirildi və yarışları seyr etmək üçün ölkəmizə xeyli sayda turistlərin gəldiyi məmnunluqla qeyd olundu.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın turizm potensialının hər il daha da genişləndiyini bildirdi.

Formula 1 Qrupunun İdarə Heyətinin sədri və prezidenti Stefano Domenikalini və Formula 1 Qrupunun məsləhətçisi Flavio Briatore ölkəmizdə bu yarışların daha da inkişaf etməsi üçün əllərindən gələni əsirgəməyəcəklərini qeyd etdilər, yarışlara beynəlxalq

və Azərbaycan ictimaiyyətini daha çox cəlb etməyə çalışdıqlarını dedilər. Onlar artıq dünyada çox tanınan Bakı şəhər halqasının Formula 1 üzrə dünya çempionatının ən gözəl trek-lərindən biri olduğunu, bu yarışların keçirilməsi üçün Bakıda gözəl və müasir infrastrukturun yaradıldığını vurğuladılar.

Görüşdə ölkəmizə xaricdə böyük marağın olduğu nəzərə alınaraq Formula 1 yarışlarını izləmək üçün çoxlu sayda tanınmış şəxslərin Azərbaycana dəvət olunması barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Stefano Domenikalini və Flavio Briatore Bakı şəhərinin gözəlliyinin, təmizliyinin və işıqlandırma sisteminin onlarda xoş təəssürat yaratdığını qeyd etdilər və bununla bağlı Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdılar. Onlar paytaxtımızın gözəlliyi barədə məlumatın beynəlxalq səviyyədə daha

geniş yayılması üçün söylərini əsirgəməyəcəklərini vurğuladılar.

İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq layihələri ilə bağlı da dövlətimizin

başçısını təbrik edən qonaqlar həmin ərazilərdə yol hərəkətinin təhlükəsizliyi istiqamətində görülən işlərin, xüsusilə minlərlə kilometr yeni avtomobil yollarının çəkilməsinin əhəmiyyətini bildirdilər.

Tərtərdə Ədliyyə işçilərinin peşə bayramı qeyd olunub

Tərtərdə 22 noyabr- Ədliyyə işçilərinin Peşə Bayramı Günü münasibətilə tədbir keçirilib. Tə-

birdə Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov, hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərləri, ədliyyə işçiləri və YAP rayon Təşkilatının sədri iştirak ediblər. Tədbir iştirakçıları öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin rayonun mərkəzi meydanında ucaldılmış abidəsi önünə gül-çiçək dəstələri qoyaraq, xatirəsini ehtiramla anıblar.

Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov peşə bayramı münasibətilə ədliyyə işçilərini təbrik edib, Azərbaycan ədliyyəsinin şanlı tar-

ixindən və inkişaf yolundan, ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin bütün dövr-

lərində ədliyyə sistemine göstərdiyi diqqət və qayğıdan, Prezident İlham Əliyevin tapşırıqları ilə aparılan ədliyyə və məhkəmə islahatlarından danışıb. Bu tarixi günün ulu öndər Heydər Əliyevin 2000-ci il noyabrın 11-də imzaladığı Sərəncamla təsis olunduğunu diqqətə çatdırıb. Ölkəmizdə müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin formalaşdığını vurğulayaraq bildirib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin yaratdığı siyasi xətti bu gün möhtərəm Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Dövlət başçısının

rəhbərliyi ilə həyata keçirilən ardıcıl və məqsədyönlü islahatlar nəticəsində Azərbaycan ədliyyəsinin inkişafı yolunda yeni nailiyyətlər əldə olunub.

Tədbirdə Tərtər Hərbi Məhkəməsinin sədri İlqar Quliyev, Tərtər rayon polis şöbəsinin rəisi Elçin Qasimov, Dövlət Təhlükəsizlik xidmətinin Tərtər rayon şöbəsinin rəisi Anar Əliyev, Tərtər rayon məhkəməsinin sədri Elşad Bayramov, Tərtər rayon prokuroru Əli Qurbanov, Tərtər Hərbi prokuroru Hümət Məmmədov, Tərtər İcra və probasiya şöbəsinin rəisi Gülmali Rzayev, Tərtər rayon xüsusi notariusu Şəhriyar Əliyev, YAP rayon Təşkilatının sədri Eldar Əsədov çıxış edərək Azərbaycan ədliyyəsinin şanlı tarixindən və inkişaf yolundan, ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin bütün dövrlərində ədliyyə sistemine göstərdiyi diqqət və qayğıdan, Prezident İlham Əliyevin tapşırıqları ilə aparılan ədliyyə və məhkəmə islahatlarından danışıblar.

Sonda rayonun bir qrup ədliyyə işçisinə rayon icra hakimiyyətinin başçısı tərəfindən fəxri fərmanlar təqdim olunub.

Laçında Ədliyyə işçilərinin peşə bayramı günü qeyd edildi

Xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin 2000-ci il 11 noyabr tarixli 566 nömrəli Sərəncamı ilə təsis edilmiş 22 noyabr-ədlıyyə işçilərinin peşə bayramı günü ölkəmizin bütün bölgələrində olduğu kimi laçınli köçkünlərin müvəqqəti məskunlaşdığı Ağcabədi rayonunun Taxta Körpü qəsəbəsində də qeyd olunmuşdur.

Tədbirdə Laçın Rayonunun İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli, rayonun ədliyyə işçiləri, hüquq mühafizə orqanları və idarə, müəssisə rəhbərləri iştirak etmişlər.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin inzibati binası qarşısında ucaldılmış Ümummilli lider Heydər Əliyevin büstünü ziyarət edərək önünə tər güllər düzərək, Ulu öndərin əziz xatirəsini ehtiramla yad etmişlər.

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli rayonun ədliyyə işçilərini peşə bayramı münasibətilə təbrik etmiş, onlara işlərində uğurlar arzulamışdır. Rayon rəhbəri xüsusilə vurğulamışdır ki, zəngin və şərəfli tarixi yol keçən Azərbaycan ədliyyəsi Ulu öndər Heydər Əliyevin qayğısı ilə təkmil bir struktur kimi formalaşaraq, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə geniş

vüsət alan məhkəmə-hüquq islahatları çərçivəsində günbəgün müasirləşir, yeni-yeni nailiyyətlərə imza atdığı qeyd olunmuşdur. Rayon rəhbəri xüsusilə vurğulamışdır ki, Möhtərəm Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Rəşadətli Ordumuzun II Qarabağ, Vətən müharibəsində erməni işğalçıları üzərində Möhtəşəm Zəfərə imza ataraq Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Dağlıq Qarabağın işğaldan azad edilməsi son iki ildə ölkəmizdə keçirilən bütün bayramlara sonsuz sevinc hissi bəxş etmişdir.

Eyni zamanda tədbirdə Laçın Rayon Məhkəməsinin sədri Cavad İbrahimov və Laçın Rayon Prokuroru İlqar Səadətov Azərbaycan ədliyyəsinin ötən dövrdəki inkişaf yolundan, xüsusilə ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin bütün dövrlərində bu sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğıdan söhbət açmış, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son illər respublikamızda davamlı tərəqqisinin, sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunduğunu vurğulamış, ədliyyə və məhkəmə sistemində aparılan uğurlu islahatlardan minnətdarlıqla danışıblar.

Daşkəsənli Vətən Müharibəsi şəhidi Elnur Məmmədov anılıb

Noyabrın 23-də daşkəsənli Vətən müharibəsi şəhidi əsgər Məmmədov Elnur İsrafil oğlunun anım günü Gəncə Şəhidlər Xiyabanında keçirilib.

Şəhidin ildönümündə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini-İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Namiq Süleymanov, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, SHXÇDX-nin rayon bölməsinin rəisi, Şəhidin yaxınları, rayonun şəhid valideynləri, qazilər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Şəhidin məzarı ziyarət edilib, xatirəsi anılıb, dualar oxunub.

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Namiq Süleymanov Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev və rayon ictimaiyyətinin adından Şəhidin ailəsinə və yaxınlarına bir daha başsağlığı verdikdən sonra Vətən müharibəsi şəhidi əsgər Elnur Məmmədovun şərəfli həyat və döyüş yolundan danışıb.

Şəhidin atası İsrafil Məmmədov və anası Maisə Pirverdiyeva ailələrinə göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Samux rayonunda 44 günlük Vətən müharibəsi şəhidinin əziz xatirəsi doğum günündə anıldı

Samux rayonunda 44 günlük Vətən müharibəsi şəhidinin əziz xatirəsi doğum günündə anıldı.

Vətən müharibəsinin şəhidi Məmmədov Elvin İlham oğlunun doğum günü ilə bağlı məzarı ziyarət edildi. Tədbirdə Samux Rayon İcra Hakimiyyəti, şəhidin valideynləri, yaxınları, döyüş yoldaşları, rayonun imamı və rayon ictimaiyyəti iştirak etdi. Tədbirdə Vətən müharibəsində əldə edilən uğurlardan, şəhidin döyüş yolundan danışıldı. Daha sonra şəhidin adına ehsan süfrəsi təşkil edildi.

Qeyd edək ki, 44 günlük Vətən müharibəsinin şəhidi Məmmədov Elvin İlham oğlu 22 noyabr 1996-cı il tarixdə Samux şəhərində anadan olmuşdur. Samux şəhər 1 saylı məktəb-liseyin məzunudur. İlk öncə Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi-liseyi, sonra

işə Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbi bitirib. Hərbi təhsil aldığı müddətdə baş çavuş və Bayraqdar vəzifələrini uğurla icra edib. Nümunəvi xidmətinə görə müharibədən əvvəl "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi 1918-2018" yubiley medalı ilə təltif edilib. 2019-cu ilin iyul ayından orduda taqım komandiri vəzifəsində leytenant kimi xidmətə başlayıb. Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə fərqləndiyinə görə böyük komandiri vəzifəsinə layiq görüldü, vəzifədən riyazi elmlərə böyük marağı olub. Şəhid 44 günlük Vətən müharibəsində Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Şuşa-Xankəndi istiqamətində gedən qızğın döyüşlərdə yüksək peşəkarlıqla döyüşdüynə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə "Azərbaycan bayrağı" ordeni, "Vətən uğrunda", "Qubadlıın azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Şücaətə görə" medalları ilə təltif edilib. 09 noyabr 2020-ci il tarixdə Şuşa-Xankəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. 13 noyabr 2020-ci il tarixdə Samux şəhərində dəfn olunub. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin.

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

(Əvvəli ötən sayımızda)

III Sultan Murad Səfəvilər dövlətinin zəifləməsindən istifadə edərək Azərbaycan ərazisində yaşayan kürdləri Səfəvilər əleyhinə qaldırdı. O, həmin işin icrasını Van əyaləti bəylərbəyisi Xosrov paşaya tapşırırdı. Paşa Azərbaycanın Salmas, Xoy, Urmu rayonları üzərinə basqın təşkil etdi, sonra isə Sulduz, Miyandab və Marağa ətrafındakı kürd tayfalarını İran dövləti əleyhinə qaldırdı.

Həmin ildə Heqari əmiri Zeynal bəy təkrarən Azərbaycan kürdlərini qarət etməyə göndərildi. Zeynal bəy Mərənd, Gərgər və Zünuz rayonlarını qarət edib qayıdan zaman Qızılbaşlar tərəfindən öldürüldü. «Şərəfnamə» dəki məlumatlara görə onun oğlu Zəkəriyyə irsi əmirlik hüququnu almaq üçün Osmanlı sarayına külli miqdarda pul vermişdir (76, 104).

«Münşaat səlätin» də deyilir ki: «III Sultan Murad xan Xosrov paşa vasitəsi ilə Şərq səfərində iştirak edən bütün döyüşçüləri, o cümlədən öz silahlı qüvvələri ilə sərhəddi qoruyan sahibi Əkrad hakimlərini də təqdir etmişdir» (98, 90-91).

Beləliklə, Osmanlı sultanları I Sultan Səlim zamanında bağlanan müqaviləyə zidd olaraq, irsi yol ilə atadan oğula verilməli olan əmirlik vəzifəsini böyük məbləğ müqabilində ya əsil varisinə satır və ya da onu osmanlı zadəganlarına verirdilər. Ona görə də XVI əsrin ortalarında Kürdüstanın bir sıra əyalət və vilayətlərindəki bəylərbəyi və əmirlər Osmanlı paşalarından ibarət idi.

Bidlisi göstərir ki: «Mosul əyalətinin bəylərbəyisi Əli Paşa Hezo əmirliyini əsil varisi Məhəmməd bəyə qaytarmaq üçün ondan çoxlu hədiyyələr aldı, lakin o hədiyyələr paşanın tamah gözünü doyurmamışdı» (76, 205-206). Van əyalətinin bəylərbəyisi Xosrov paşa Hüsnkif əmiri Məlik Süleymanı irsi əmirlik hüququndan əl çəkməyə məcbur etdi. Bidlisi yazır ki, o, «7 yüz min axca müqabilində Ruha əmirliyini ona verdi. Lakin sonra həmin əmirliyi də geri aldı» (76, 160).

Bəzi hallarda osmanlı məmurları tayfa başçılarından külli miqdarda pul alıb, heç köməklik göstərmirdilər. Bidlisi yazır ki: «Xizan əmiri Həsən vilayətin gözəl kəndlərini və öz irsi torpaqlarını satdı. O, əldə etdiyi pulu Osmanlı başçılarına və zadəganlarına xərc etdi, lakin yenə də özünü bir tərəfə çıxara bilmədi» (76, 216-217).

Bəzi kürd tayfa başçıları sultan qarşısında özünü doğrultmaq və sultanın qəzəbindən xilas olmaq üçün Azərbaycan ərazisinin kürd rayonlarına basqın edir və gətirdiyi qənimətlərdən sultana hədiyyə verirdi. 1581-ci ildə III Sultan Murad Səhran əmiri Süleymanı cəzalandırmaq istəyirdi. Bunu bilən Süleyman Qızılbaş rayonlarını qarət etməyə getdi. Bidlisi qeyd edir ki, «O, gətirdiyi əsirlərdən və çoxlu sərvətdən sultan sarayına göndərdiyi üçün sultan onu əfv etdi» (76, 279-280).

Beləliklə, Sultan hökumətinin kürd xalqına olan mənfi münasibətini bu faktlar bir daha sübut edir. Bu göstərilənlərdən əlavə, sultan Kürdüstanın məhsuldar əyalət və vilayətlərini rəsmi surətdə qəsb etdikdən sonra da bir sıra sənət rayonlarının vergisini özünə məxsus etdi. Bidlisinin yazdığına görə «Miyafariqin nahiyələri ilə birlikdə Cəsqə kəndində yaşayan kafirlərin vergiləri sultana verilməli idi» (76, 247). Bu kimi sənət rayonlarında cinsi vergi deyil, pul vergisi təbiiq olunurdu (76, 354).

Beləliklə, XVI əsrin əvvəllərindən başlayan Osmanlı-İran müharibələri təkcə Kürdüstan, Ermənistan və Gürcüstan xalqları üçün fəlakətli deyildi. O, eyni zamanda müharibə apararı hər iki ölkə zəhmətkeşlərinin də iqtisadi həyatını pozurdu. Çünki müharibənin bütün ağırlığı xalq kütləsinin üzərinə düşürdü. Məhz buna görə də cana gəlmiş xalq hökumət əleyhinə üsyan edir və hətta terrora əl atırdı. Türk müəllifi Vəzir xan yazır ki, 1568-ci ildə baş nazir Suqollu Məhəmməd paşa bir dəli tərəfindən öldürüldü. Bundan sonra işlər artıq qarışıq və islahat etmək üçün dövlət xəzinəsində pul qalmadı (128, 77). Lakin müəllif terrorçunun dəli olduğunu riyakarlıqla qeyd edir.

Hadisələrin gedişindən məlum olur ki, baş nazir vətənpərvər ünsürlər vasitəsilə öldürülmüşdür. Çünki o zaman xalq içərisindəki üsyan hərəkatından başqa, hətta orduda da hökumət əleyhinə üsyanlar baş vermişdi (53, 432-433). Vəzir xan XVI əsrin axırında baş verən Osmanlı-İran müharibəsindən bəhs edərkən yazır: « Bu müharibə əks nəticəni vermədi. Yüzlərlə osmanlı səbəbsiz öldürüldü və dövlət xəzinəsi boşa çıxdı» (128, 93).

Ölkəni bürüyən fəlakətlər nəticəsində Osmanlı ordusu müharibə etməkdən və üsyanları yatırmaqdan açıqdan-

açığa imtina edirdi. 1583-cü ildə III Sultan Murad, Kürdüstan əmirlərini Həsən paşanın başçılığı ilə Tiflis xəzinəsinə gətirməyə ezam etmişdi. Həmin səfərdə iştirak edən Bidlisi yazır ki: «Osmanlı qoşunu sayca çox, kafir gürcü qoşunu isə az idi, lakin gürcülər qalib gəldi» (78, 270-271). «Şərəfnamə» müəllifinin bu qeydi yuxarıdakı fikri bir daha təsdiq edir. Bəzi türk müəlliflərinin yazdıqlarına görə III Sultan Murad zamanında təkcə ordu sıralarında 10 dəfə üsyan baş vermişdi (53, 432-436). III Sultan Məhəmməd (1594-95-1603) zamanında isə bir sıra Osmanlı vilayətlərində və istila edilmiş yerlərdə dövlət əleyhinə üsyanlar baş verir. Sultan üsyanları boğmaq üçün qoşun göndərdi, lakin bir nəticə əldə edə bilmirdi. Səlim Sabit yazır ki: «Qoşun üsyançılara qarşı qətiyyətsizlik göstərdiyinə görə islam ordusu məğlub olurdu» (74, 16) Əhməd Rasim yazır ki, III Sultan Məhəmməd taxta çıxan günü xalqı qorxutmaq məqsədilə bir çoxlarını edam etdirdi və bir çoxlarının da qollarını kəsirdi. Müəllif sözünə davam edərək göstərir ki, ölkəni idarə etmək üçün daxili siyasət bunu tələb edirdi (53, 456).

XVI əsrin əvvəllərindən etibarən Osmanlı və İran dövlətləri əleyhinə baş verən daxili üsyanlarla yanaşı kürd tayfaları da öz müstəqillikləri uğrunda mübarizə aparırdı. Bu mübarizədə onlar hətta silaha da əl atırdılar. Həmin əsrdə baş verən bir sıra tayfa üsyanları sonrakı əsrlərdə davam edən milli azadlıq hərəkatının əsasını qoydu və ona zəmin yaratdı.

Osmanlı hökumətinin kürd xalqına qarşı mənfi münasibətini türk xalqının qabaqcıl adamları böyük qəzəblə tənqid edirdi. Ziya paşa özünün «Ey məzlum kürd» adlı şeirində yazırdı:

*İqbalına, ədbarına, bel bağlama dəhrin,
Bir dairədə dövr elməz, çəmbəri dövrən.
Zalim yənə bir zülmə giriftar olur axir,
Əlbəttə, olur o bəqanın xanəsi viran (89, 94).*

XVI ƏSRDƏ KÜRD TAYFA ÜSYANLARI

XVI əsrin əvvəllərindən etibarən kürd xalqının həyatında baş verən bir sıra hadisələr onu çox ağır vuruşmalarla üz-üzə qoydu. Çaldıran müharibəsindən (1514) sonra Kürdüstan iki hissəyə bölündü. Bununla da bir sıra müstəqil kürd əmirliklərinin asılı vəziyyətə düşmələri rəsmiləşdirildi. Kürdüstanın Osmanlı və Səfəvi hakimiyyətinə tabe edilməsi kürd xalqı üçün xoşbəxtlik və səadət gətirmədi. Əksinə, onun iqtisadi və ictimai inkişafını pozdu. Kürd torpaqları uzun sürən müharibələr meydanı və kürd xalqı isə həmin müharibələrin maddi və mənəvi qüvvəsi oldu.

Dövrün tarixçiləri, həmçinin Bidlisi Osmanlı-İran müharibələrində bir sıra kürd vilayətlərinin yandırılıb qarət edildiyini göstərir (100, 290-301; 59, 356-370).

Kürd xalqı üzərində ağır vergi təbiiq olunurdu. Osmanlı-Səfəvi dövlətləri qardaş bir xalqı bir-birinə qarşı qoyaraq tayfa ədavətlərini daha da şiddətləndirdilər. Mənbələrdəki faktlara əsasən XVI əsr boyu təkcə Osmanlı-İran müharibələrində və daxili tayfa vuruşmalarında təxminən 112 min nəfərdən çox kürdün məhv olduğunu qeyd etmək olar. Bu dözülməz vəziyyəti etiraf edən Bidlisi Cahanfülad adlı bir kürd əmirinin həyatından misal gətirərək yazır: «Ömrünün sonuna qədər 70 oğlundan yalnız 10 nəfəri salamat qalmışdır» (76, 225).

Bu rəqəm bir növ şişirtmə olsa da bunların əksəriyyətinin, kürd xalqı üçün heç bir mənası olmayan, müharibələrdə məhv olduğunu qeyd etmək olar.

Beləliklə, bu göstərilən faktlardan Osmanlı və Səfəvi dövlətlərinin müdaxiləsi nəticəsində Kürdüstanda insan qüvvəsi azaldığı, iqtisadiyyatın pozulduğu və kürd xalqının varlığının təhlükə altına düşdüyü aydın olur.

XVI əsrdə kürd xalqına mənəvi təsir edən hadisələrdən biri də sultan və şah məmurlarının özbaşınalıqları və kütləvi kürd qırğınlarının təşkil edilməsi idi. Mənbələrdəki məlumatlara görə III Sultan Murad zamanında bir nəfər kürd tərəfindən öldürülən bir osmanlı məmuru üçün 100 nəfər kürd zadəganı edam edilmişdi. Bidlisi göstərir ki, edam olanların bütün sərvətləri sultan xəzinəsinin hesabına keçmişdir (76, 134).

XVI əsrdə kürd xalqı əsasən osmanlılarla Səfəvilər arasındakı ziddiyyətlərin qurbanı olurdular. Məsələn, I Şah Təhmasib Dömbili tayfasının Osmanlı hökumətinə meyl etməsindən şübhələndiyi üçün Əhməd bəy, İsmayıl bəy və Cəfər bəy başda olmaqla o tayfadan 400 nəfərinin kütləvi

öldürülməsini təşkil etmişdi. Bidlisi yazır ki: «Eyni vaxtda həmin tayfadan şah sarayında xidmət edən 30 nəfər kürd edam edildi» (76, 313).

Beləliklə, XVI əsrin əvvəllərində kürd xalqının osmanlıların və Səfəvilərin əsarəti altına düşməsi onun tarixini bu cür qanlı hadisələrlə doldurdu. Həmin əsrdə getdikcə artmaqda olan Osmanlı və Səfəvilər müdaxiləsi müxtəlif kürd tayfalarını müstəqillik uğrunda hər iki müdaxiləçiyə qarşı mübarizəyə sövq edirdi. Keçmişdə olduğu kimi, XVI əsrdə də xarici müdaxiləyə qarşı kəndli üsyanı qədər əhəmiyyətli olan kürd hərəkatına tayfa başçıları rəhbərlik edirdilər.

XVI əsrdə birinci dəfə olaraq Melkiş tayfasının üsyanı baş verdi, çünki 1506-cı ildən I Şah İsmayıl tərəfindən Cəməşkəzək hakimi və Qızılbaş sərkərdəsi təyin olunan Nurəli xəlifə Melkiş tayfası ilə amansız rəftar edirdi. O, kütləvi kürd xalqının qırğını təşkil edir və müqavimət göstərən rayonları yandırır qarət edirdi. Hətta ona müqavimət göstərən Cəməşkəzək kürdlərindən bir çoxu Xorasan nahiyəsinə sürgün edilmişdi (67, 383). Buna görə də Melkiş tayfası Nurəli xəlifənin özbaşınalığına son qoymaq üçün silaha əl atdı. Üsyançılar xəlifənin Cəməşkəzək əmirliyindən qovulmasını və tayfanın keçmiş başçısı Rüstəm bəyin yenicən təyin olunmasını tələb edirdilər. Bu tələbi həyata keçirmək üçün onlar Rüstəm bəyi Kürdüstana dəvət etmək qərarına gəldilər və bu məqsədlə İraq və İsfahana nümayəndə göndərdilər.

Bidlisi qeyd edir ki: «Çaldıran müharibəsinin başlaması bu üsyan hərəkatını dayandırdı» (76, 164-165). Lakin XVI əsrin əvvəllərində başlanan bu üsyan yadellilərə qarşı davam edən mübarizənin başlanğıcı oldu. Bundan sonra hər iki müdaxiləçi dövlətə qarşı tayfa üsyanlarının arası kəsilmədi. Üsyan hərəkatı Kürdüstanın birinci dəfə bölünməsindən sonra (1514) daha da qüvvətləndi. Xüsusilə I Sultan Süleyman Qazi³⁵ dövründə (1519-1566) bir neçə tayfa üsyanları baş verdi ki, bunlardan biri də Ruzəkilərin üsyanı idi.

Bidlis əmirliyi 1535-ci ildə I Sülaltan Süleyman Qazi tərəfindən işğal edildi. Lakin həmin əmirliyin müxtəlif kürd tayfaları ilə bərabər Ruzəki tayfası da Sultan hakimiyyətinə tabe olmadı, bu iş silahlı vuruşmaya səbəb oldu. Üç ildən artıq davam edən bu vuruşmada üsyançılar Osmanlı məmurlarının Bidlis əmirliyindən qovulmasını və tayfaya müstəqillik verilməsini tələb edirdilər. Sultan bu üsyanı yatırmaq üçün bir çox kürd əmirlərini səfərbər etdi. Lakin bir nəticə vermədi. Çünki kürd xalqı üsyançılarla vuruşmada qətiyyət göstərməyib imkan tapdıqda onlara qoşulurdular. Ona görə də Sultan Süleyman Qazi üsyançılara qarşı zor işlətmək siyasətindən əl çəkib hiyləgər tədbirlərə əl atdı.

Bidlisi yazır ki: «Zorla qələbə qazana bilməyən sultan bir tərəfdən Hezo³⁶ əmiri Bəhaəddin vasitəsilə üsyanda iştirak edənləri əfv edəcəyi haqqında xəbər göndərdi. Digər tərəfdən isə üsyana başçılıq edən İbrahim bəy və Qasım bəyə çoxlu vadlar verdi və beləliklə də Bidlis qalasını işğal etdi» (76, 360-361).

(Ardı gələn sayımızda)

2 bin yıllık Kürtçe kitap bulundu - Kürtlerin ataları Zerdüşti'lerin el yazması

Ceylan derisine yazılmış 2 bin yıllık Kürtçe kitap

Eski Avestaca olarak bilinen Kürdçe'nin Ahuramî deve ile ilgisi yoktur. Günümüz Kürtçesinde altın

2 Bin Yıllık Kürtçe Kitap Bulundu

(Hawramî) lehçesiyle yazıldığı belirtilen kitabın ceylan derisine Arami harflerle yazıldığı ve 20 sayfadan oluştuğu belirtildi. Yapılan incelemelerde kitabın yaklaşık iki bin yıllık olduğu belirtildi.

Kürdistan Arkeoloji Müdürlüğü yaptığı açıklamada bulunan kitabın 2 bin yıllık olduğunu söyledi. Kitabın Eski avesta dili olan Hawrami (Ahura-mani) Kürtçesi'nde, ceylan derisi üzerinden yazıldığı açıklandı. Tarihi kitabın Arami alfabesiyle Kürtçe yazıldığı verilen bilgiler arasında.

Zerdüşti kelimesi eski Kürtçede 'Zarathustra'dır. Yunanlılar bu ismi "Zoroaster" olarak telafuz ederek kendi eski kayıtlarına geçirdiler. Adına eklenen uştra sözcüğünün bilinen anlamı

"Zêr"dir. Eski Kürtçede ise "Zeretha" idi. eski Kürtçe'de "uş" parıldamda anlamına gelirken "Uştra" da "ışık" anlamına gelir. Zerdüşti kelimesinin tam anlamı "Altın ışığın adamı"dır.

Kitabı Hawraman'da bulunan doğu Kürdistanlı aile, Kitabın İran Devleti eline geçmemesi için sakladığını, ekonomik sıkıntılardan dolayı İngiltere'de satmak için götürdüğü, fakat bir çok duyarlı Kürd'ün girişimleriyle Kürdistan Bölgesi'ne teslim etmeye ikna olduğu açıklandı.

Kürdistan'da Zerdüştiler olarak da bilinen Bahdini'lerden kalan ve Avesta'nın Gatalar (Gotin) bölümü olduğu sanılan iki bin yıllık bir kitabın bulunduğu açıklandı.

Şünwarên Kurdistanê (Kürdistan'ın Mirası) internet

sitesinde yer alan bilgiye göre Doğu Kürdistan'ın Hawraman İlçesi'nden bir aile, bulduğu kitabı İran Devleti'nin el koymasına için kitabı Britanya'ya (İngiltere) götürdü.

Sitede yer alan bir açıklamada Kürdistan Bölgesi hükümetine çağrı yapılarak 'Kitabın Kürdistan'a geri getirilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmasını istiyoruz. Çünkü bölge hükümeti yasal olarak bütçe ayırarak kitabı satın alabilir' ifadelerine yer verildi.

Bahdin Dini'nin Peygamberi olan Hz. Zerdüşti'e vahy edildiğine inanılan Avesta en eski kutsal tekstlerden olarak biliniyor.

Avesta'nın en eski ve en orjinal bölümleri olduğuna inanılan Gata (Gotin) bölümünün M.Ö 7 YY'da yaşadığına inanılan Peygamber Zerdüşti tarafından söylenen şiirlerden oluşuyor. Bunun kitabın bu şiirler olduğu düşünülüyor.

Milattan önce Kürt kralları için "Mirdad". Örneğin 1. Mirdad, 2. Mirdad, 3. Mirdad... Osmanlıdaki Sultan, Mısır'daki Firavun gibi düşünülebilir. Aslında Nemrud'da "Mirdad"lara bağlıydı. Zerdüşti gelimesi ile benzer bir şekilde Mirdad (Güneş'ten gelen, güneşin verdiği) anlamına gelir. Günümüzdeki. Mir: Güneş, Dad (daden): Verme.

52 Kürt siyasi parti ve kurum, Lozan Antlaşması'na karşı eylem planını açıkladı

Kürdistan'ı dört parçaya bölen, 4 farklı devletin sömürgeci haline getiren Lozan Antlaşması'nın 100. yılına giriliyor. 52 siyasi parti ve kurumun yer aldığı Lozan Antlaşması'na Karşı Kürdistan Birlik, antlaşmanın imzalandığı binanın bulunduğu Place de Riponne Meydanı'ndaki basın açıklamasıyla eylem planını duyurdu.

Lozan Antlaşması'nın görüşmelerinin yapıldığı tarih olan 20 Kasım'ın yıl dönümünde, görüşmeler yapıldığı binanın önündeki basın açıklamasına Kürdistan kurumlarının dışında İsviçreli Federal parlamenterler de katılacak.

İsviçre Demokratik Kürt Konseyi (CDK-S) Eşbaşkanı İsmail Kardaş, Kürtlerin kaderini belirleyen Lozan Antlaşması'na karşı yapılacak eylem kitlesel

olarak katılacaklarını ifade ederek, "Günlerdir bu açıklamanın çalışmasını yürütüyoruz. Bu antlaşma nedeniyle 100 yıldır bize yapılmayan zulüm kalmadı. Artık bu antlaşmayı kabul etmiyoruz" dedi.

KONUŞMACILARIN İSİMLERİ

Eyleme katılıp konuşması beklenen isimler şöyle:

"Ahmet Karamus, KNK Eşbaşkanı

Laurence Fehlmann Rielle, Sosyalist Parti Federal Parlamento Milletvekili

Zübeyir Aydar, KCK Yürütme Konseyi Üyesi

Soran Ahmad Ali, YNK Avrupa Temsilcilerinden

Stéfanie Prezioso Batou, Federal Parlamento Milletvekili

Goran Hareketi Avrupa Temsilcisi

Raphaël Mahaim, Yeşiller

Partisi Federal Parlamento Milletvekili

Yüksel Koç, KCDK-E Eşbaşkanı Mahmoud Daoud, Partiye Demokrat a Kurdiya Sûrî. Endamê komîta Navendî.

Céline Misiego, Lozan Kanton milletvekili POP, Lozan Antlaşması'nın 100. yıl Komitesi Üyesi TJK-E Temsilcisi Abes Omare, PYD Temsilcisi Ilias Panchard, Lozan'daki Yeşiller belediye meclis üyesi ve Lozan Antlaşması'nın 100. yıl komitesi üyesi ESU (Avrupa Süryaniler Birliği) Demir Çelik, Mezopotamya İnançlar Platformu #Sabri Eryiğit, Partiye İslamiye Kurdistan Avrupa Temsilcisi Dr. Med. Peppe Savary-Boriolo, PSR/IPPNW İsviçre Başkanı, İsviçre Öcalan'a Özgürlük İnişiyatifi Sözcüsü Kemal Bilget, KKKP

Dr. Rizgar Tevgere Nujen."

Açıklama dijital medya platformları üzerinden canlı olarak verilecek. Lozan'ın 100. Yılın Etkinlikleri programının açıklaması canlı olarak YouTube kanalı (<https://www.youtube.com/@civaksaz8366>) ve İsviçre Civaka Azad (@CivakaAzad_S) Twitter sayfasından takip edilebilir.

Mesrur Barzani: 'Kürdistan Bölgesi topraklarına saldırmak için çeşitli bahaneler buldular'

Başbakan Mesrur Barzani, "Komşu ülkelere Kürdistan'ın istikrarlı bir yer olduğu ve tehlikeli olmadığı konusunda güvence veriyoruz" dedi.

Başkent Erbil'de 150 Metre Yolunun ikinci ve üçüncü etaplarının açılış töreninde konuşan Başbakan Mesrur Barzani, "Komşu ülkelere Kürdistan'ın istikrarlı bir yer olduğu ve tehlikeli olmadığı konusunda güvence veriyoruz" dedi.

Başbakan, söz konusu yol projesinin Kürdistanlı mühendislerin ve yerli bir şirketin yeteneğiyle uluslararası

standartlarda hayata geçirilmesinin gurur verici olduğunu kaydetti. Kürdistan Bölgesi'ne yönelik son saldırılara ilişkin açıklamalarda bulunana Başbakan, "Kürdistan Bölgesi topraklarına saldırmak için çeşitli bahaneler buldular" ifadelerini kullandı. Komşu ülkelere Kürdistan'ın bir istikrar yeri olduğu ve tehlikeli olmadığı konusunda güvence verdiklerini kaydeden Başbakan, "Hiçbir ülkenin istikrar ve güvenliğinin bozulmasını istemiyoruz. Kürdistan ve halkının dostluğuna aynı gözle bakmalarını temenni ediyoruz" dedi.

Kürdistan Bölgesi'ne yönelik füze saldırılarının hiçbir sorunu çözmeyeceğini kaydeden Başbakan, Irak hükümeti, Birleşmiş Milletler ve uluslararası toplumdan söz konusu saldırıların son bulması için devreye girmesini istedi. Başbakan, "Topraklarımıza yönelik her türlü saldırıyı kınıyoruz" dedi. Başbakan, hükümetin hizmet programlarını uygulamasının önünde çok sayıda engeller çıkarılmasına rağmen, hizmetlerin devam ettiğini bildirdi.

Süleymaniye ve Duhok'taki gaz patlamaları olayına değinen Başbakan, söz konusu olayların yürek yakıcı olduğunu ifade ederek, hükümetin görevlerini yerine getirmek için her türlü çabayı gösterdiğini belirtti.

Başbakan, benzer olayların bir daha yaşanmasının önüne geçmek için hükümet olarak neler yapılması gerektiğini incelemek üzere bir heyeti görevlendirdiklerini söyledi. Ye Irak hükümetiyle ilişkilerinin iyi olduğunu ve yeni hükümetle bir anlaşmalarının olduğunu dile getiren Başbakan, dün Kürdistan Bölgesi Başkanı'nın bu programın uygulanmasını görüşmek üzere Bağdat'a gittiğini belirtti. Başbakan, ülkenin ilerlemesi için Erbil ile Bağdat'ın dayanışmasının kaçınılmaz olduğunu söyledi.

Nerina Azad

Son 1 saatte 10 noktaya Türk işgal saldırısı: DAİŞ çeteleri kaçtı

Türk devleti son bir saat içerisinde Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetim Alanları'ndaki 10 noktayı bombaladı.

İşgalci Türk ordusuna ait savaş uçakları, çoğu DAİŞ çetesi ve ailelerinden oluşan 60 bin kişinin kaldığı Hol Kampı'nı bombaladı. Bombardımandan faydalanan bir grup çete ailesi, Hol Kampı'ndan kaçarak izini kaybettirdi. İç Güvenlik Güçleri, kaçan kişilerin yakalanması için çalışma başlattı.

PETROL BÖLGELERİNE SALDIRI

Türk devleti Tirbespiyê'ye bağlı Rûtan köyünde Süryani Sutoro güçlerine ait bir askeri akademiyi ve kentin çevresindeki petrol bölgelerini bombaladı. Bombardıman sonrası bölgede yangın yaşandı. Tirbespiyê'nin Mizgeft köyünde elektrik istasyonunun SİHA ile bombalanması sonucu istasyonda yangın çıktı, ayrıca maddi hasarlar meydana geldi. Zirgan'ın Esediye köyünü bombalandı, Qamişlo'nun Meyleson Mahallesi'ne ise 2 top mermisi düştü, Qamişlo sınırında bulunan Hizam yolu üzerindeki Newroz İnşaat Şirketi obüslerle hedef alındı. Dirbespiyê'ye bağlı Til Tışrîn köyüne de sınır karakollardan ateş açtı. İşgalci Türk devleti Batı kesimlerde ise Şehba'nın Ziyaret ve Dêrcemal köylerine saldırdı.

firatnews.com

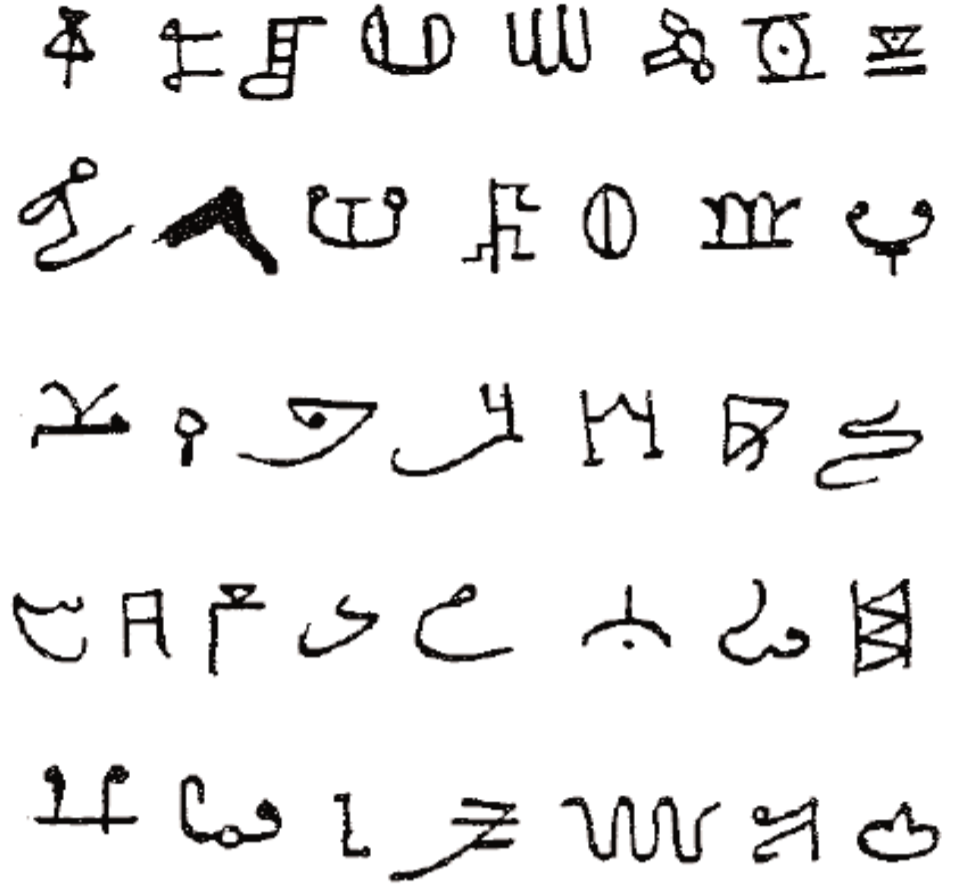
Kürtlerin dili ve alfabesi

Kürtlerin dili, edebiyatı, yazısı ve kullandıkları alfabe hakkında yeteri kadar araştırma yapılmadığı gibi maalesef ispatlanmamış tezler irdelenmeden, sorgulanmadan kabul görmektedir. Kanaatimizce bu yaklaşımın temelinde kolaycılık yatmaktadır. Konuyu etraflıca araştırmak konuyla ilgili dokümanları toplamak ve analiz yapmak yerine daha önce ileri sürülmüş ve kulağa da hoş gelen tezler kabul edilmektedir. İşte bu eksiklikten hareketle yaptığımız araştırma neticesinde Kürd diliyle ilgi çok önemli ilgi ve belgelere ulaştık. Kürt dilinin yok sayıldığı ve başka dillere yamandığı ve komşu dillerden derlendiği yönündeki iddiaların dilendirildiği bugünlerde ortaya çıkan bu belgeler oldukça anlamlı olacaktır kanısındayız.

Mesudi, Kürtler hakkında bilgi verdikten sonra Kürtçe hakkında da, 'Kürtler Araplar ve Farslara komşu olarak yaşadılar. Onların dillerinden etkilendiler. Dillerine birçok yabancı kelime girdi. Kürtlerin her bir kolunun

lardı. Fakat bu iki milletin arasındaki mesafe yer ile gök kadardır. Bununla beraber antik dönem Kürtlerinin önde oldukları bilim dalları tarım ve botanik gibi tabiat bilimleriydi. Kürtler kendilerinin Pinoşad'ın soyundan geldiklerini iddia ederlerdi. Hz. âdem'e nisbet edilen Tarım Kitabı, Safaris ve Kosami'ye ait kitaplar onların sıkça başvurduğu kitaplardı. Kürtler Yedi Kitapın yanı sıra Dewanay'a ait Mushaf'ın kendilerinde olduğunu, sihir ve büyü ilimlerinde bilgi sahibi olduklarını iddia ederlerdi. Fakat kanaatimizce durum böyle değildir. Çünkü bu bilim ve sanatlar Kürtlere Keldaniler aracılığıyla ulaşmıştır. Keldaniler bu bilimlerde Kürtlerden önce gelirler. Bu nedenle Keldaniler ve Kürtler arasında bu konuda geçmişten gelen bir düşmanlık ve çekememezlik vardır.'¹⁴

İbn Wahşiyye böylece mensubu bulunduğu Keldanilerle Kürtler arasında süregelen bir mücadele ve rekabetten söz etmektedir. Gerçekten de Keldaniler bilim alanında çok ileri oldukları gibi köklü geçmişleriyle de

Eski Kürt alfabesi

Bununla beraber Kürtlerin hangi alfabe kullandıkları hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. Bilinen tek şey İslamiyeti kabulden sonra Farslar ve Türkler gibi milletler gibi onların da Arap alfabesini kullandıkları yönündedir. Nitekim şu anda bilinen en eski Kürt edebiyat eserleri bu alfabe ile kaleme alınmıştır. Burada akla gelen soru tabii ki İslam'dan önce Kürtlerin hangi alfabe kullandığı sorusudur. İşte bu sorunun cevabını ünlü Keldani bilim insanı İbn Wahşiyye tarafından kaleme alınan antik alfabelerle ilgili eserde buluyoruz.

Tam adı Ebubekir Ahmed b. Ali b. Qays b. Muxtar b. Abdulkerim b. Harşiyya b. Bedniyya b. Bernatiyya b. Alatiyya el-Kesdani olan İbn Wahşiyye, Kufe'ye yakın bir kasaba olan Qissin ve Cünbula şehirlerine mensuptur. Keldanilerin önde gelen ilim insanlarından. Sihir-tılsım, kimya, antropoloji, ziraat, dinler tarihi, mühendislik gibi alanlarda derin bilgi sahibiydi. Öte yandan Abbasiler döneminde önemli tercüme faaliyetlerinin içerisinde yer alanlardan biriydi. Keldanice ve Kürtçe'den birçok eseri Arapça'ya çevirdi. Doğum tarihi bilinmeyen İbn Wahşiyye 908 yılında öldü.¹³

İbn Wahşiyye antik dönemde kullanılan alfabelere dair kaleme aldığı Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam (Kalemlerin Sembollerini Öğrenmeye Tutkun Kimsenin Arzusu) adlı eserinde yer verdiği alfabeler arasında Kürt alfabesi de yer almaktadır. İbn Wahşiyye konu ile ilgili olarak şunları söylemektedir: 'Keldaniler kendi dönemlerinde bilim, felsefe ve teknik alanda insanların en bilgilileriydi. Antik dönem Kürtleri onlarla rekabet içinde ve onlara özenmeye çalışıyor-

lerindendir. Bu millet içerisinde çok sayıda bilim insanı filozof, din adamı yetişmiştir. Astronomi ve matematik alanında da derin bilgiye sahiptiler.¹⁵

İbn Wahşiyye daha sonra Kürt alfabesiyle yazılmış eserlerin varlığından hatta bir defasında 30'a yakın Kürtçe kitap gördüğünden şöyle eder: 'Antik dönem yazılarından bir diğeri de bünyesinde başka alfabelerde bulunmayan farklı harflerin bulunduğu ve Kürtlerin iddiasına göre ataları Pinoşad ve Masi es-Sorati'nin kendi eserlerini kaleme aldıkları alfabadir. Burada Arapça karşılıklarını bulamadığımız bazı harflerin başka alfabelerde benzerlerini bulamadık. Gerçekten bu alfabe oldukça ilginç ve değişik bir alfabadir. Ben Bağdat'tayken bir lahit içerisinde bu alfabeyle yazılmış 30'a yakın kitap gördüm. İşte bu, söz konusu alfabadir.'¹⁶

İbn Wahşiyye'nin gördüğü bu kitaplar acaba kim tarafından ve hangi konularda yazılmıştı? Bu sorunun cevabını kısmen de olsa yine kendisi verecektir.

'Şam'da bu alfabeyle yazılmış iki tane kitabım vardı. Biri üzüm bağları ve hurma ağaçlarının dikimi ile ilgiliydi. Diğeri ise su kaynaklarının tespiti, kaynağı belli olmayan pınarların kaynaklarını bulma ve yüzeye çıkarma yöntemleri ile ilgiliydi. Ben bu kitapları Kürt dilinden Arap diline tercüme ettim. Bunu yapmaktaki amacım insanların bu eserlerden yararlanmalarını sağlamaktı.'¹⁷

İbn Wahşiyye'nin Kürtçe'den çevirdiği eserlerin Arapça isimleri ise şunlardır:

- Eflahu'l-Kermi we'n-Naxl.
- İlelu'l-Miyah we Keyfiyyetu İstixraciha we İstinbatihâ mine'l-Eradi'l-Mechuleti'l-Asl.

Kürtlerin botanik alanında yaptıkları araştırmalar erken bir dönemde literatüre yansımıştır. Nitekim yukarıda da kendisinden bahsedilen Ebu Hanife ed-Dinewerî, bilinen en eski botanik ansiklopedilerinden biri olan Kitabun-Nebat'ı kaleme aldı. Bu kitabı inceleyen ve yayınlayan Muhammed Hamidullah, kitaptaki bitki isimlerinin Arapça ve Farsça olmayan başka bir dilde yazıldığını söyler. İlk etapta Grekçe olduğunu düşünmüş. Çünkü Müslümanlar botanik eserlerini Grekçe yazılmış Dioskorides'in Süryanice çevirilerinden Arapça'ya aktarmıştı. Bu nedenle Grekçe bitki isimlerinin kullanımı Müslüman botanik alimleri arasında yaygınlık kazanmıştır. Hamidullah, Dioskorides'le yaptığı mukayeseden sonra bu isimlerin Grekçe olmadığını gördü. Aslında bu isimler Dinewerî'nin mensubu olduğu Goranice'den başkası değildi. Dinewerî'nin bu konu ile ilgili Kitabun-Nahl ve'l-Asel isimli bal ve bal arısını konu edinen bir başka eseri daha mevcuttur. ¹⁸

Bu alfabenin varlığı Kürtçe eserlerin erken bir tarihte kaleme alındığını bunun yanı sıra yazılan eserlerin bilim eserleri olduğunu ve Abbasiler döneminde başlayan tercüme faaliyetlerinde Arapça'ya çevrilen eserler arasında Kürtçe eserlerin de bulunduğunu ortaya koyması açısından son derece önemlidir. Kürt edebiyatının kökeni ile ilgili yapılan araştırmalara yeni bir katkı olması açısından bu belge önemlidir. 1806 yılında ünlü Osmanlı tarihçisi Oryantalist Josef Van Hammer-Purgstall tarafından Viyana Kütüphanesi Arapça El Yazmalar Bölümü 68 numarada kayıtlı nüshadan istifade ile yayınlanan bu eser ancak 2003 yılında Beyrut'ta İyad Xalid et-Tebba tarafından tıpkıbasım yapıldıktan sonra yeniden bilim

diğer nüshaları Paris Bibliotheque Nationale (Ulusal Kütüphane) 6805 numarada 131 sayfalık bir nüshası ile Tahran Sipehsalar Kütüphanesi'ndeki muhtasar nüshalardır.

İbn Wahşiyye'nin yaptığı çevirilerin akıbeti ne oldu bilemiyoruz. Dünya kütüphanelerinde bulunan Arapça el yazmalarının hemen hemen hepsini taramamıza rağmen bu çevirilerin izine rastlayamadık.

Endişemiz şu ki Moğollar, Mezopotamya'yı işgal edip ünlü Bağdat kütüphanelerini yaktıklarında bu çevirilerin bu esnada yok olmasıdır. Umut ederiz ki bu çeviriler bir gün, gün yüzüne çıkar ve daha net bilgilere kavuşuruz. Ancak elimizdeki bu alfabenin varlığı bile çok büyük bir şanstır. Bu alfabeden hareketle Mezopotamya ve civarında bulunmuş antik döneme ait tabletler incelenebilir ve bu alfabe ile yazılmış dokümanlar okunup Kürdoloji'nin karanlık tarafları aydınlatılır.

12- Mesudi, s. 122

13- Hayatı ve eserleri için daha geniş bilgi için bkz. İbnü'n-Nedim, Kitabul-Fihrist, thq. Rıza Teceddüd, Tahran 2003, 305, 372, 379, 419-424; İbnü'l-Ekfani, İrşadu'l-Qasid İla Esna'l-Meqasid, thq. Mahmud Fahvi, Beyrut 1998, 68, 70, 73

14- İbn Wahşiyye, Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam, thq. İyad Xalid et-Tebba, Beyrut 2003, 202-203; İbn Wahşiyye en-Nıbtî, 'Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam' En-Nedwetü'l-Alemiyyeti's-Samine Li Tarixi'l-Ulum İnde'l-Arab, idad, Yahya Mir Alem, Muhammed Hassan et-Tayyan, Muhammed Mir Ayati, Kahire 2004, s.9-11, 19-23

15- Qadı Said el-Endelüsi, Tabaqatu'l-Umem, thq. Hüseyin Munis, Qahire 1993

16- İbn Wahşiyye, s. 204

17- İbn Wahşiyye, s. 205

18- Geniş bilgi için bkz. Ebu Hanife ed-Dinewerî, Bal ve Bal Arısı, trc. Ümit Demirhan, Hivda İletişim, İstanbul 2008

Li Rojhilatê Kurdistanê 102 kes, bi giştî 434 kes hatine kuştin

Protesto û serhildanên dijî rejîma Îranê yê di meha îlonê de, piştî kuştina keça Kurd Jîna Emînî dest pê kiribûn û li seranserê Îran û Rojhilatê Kurdistanê belav bûbûn, tevî êrîşên tund ên hêzên Îranê zêdetirî du meh in

bênavber dewam dikin.

Hêzên Îranê bi nîşangirtina rasterast û guleyên rastîn êrîşên ser xwepêşanderan berdewam dikin.

Li gorî rapora dawî ya Ajansa Nûçeyan a Çalakvanên Mafên Mirovan a Îranê (HRANA) ji destpêka xwepêşandanan heta niha, 434 kesên sivilî ji aliyê hêzên Îranê ve hatine kuştin ku ji wan 60 kes zarok in.

Ji kesên hatine kuştin 102 kes tenê li bajarên Rojhilatê Kurdistanê ne ku bi destê hêzên rejîmê hatine şehîdkirin

Herwiha HRANAYê eşkere kiriye ku heta niha 17 hezar û 473 xwepêşander hatine binçavkirin. **PeyamaKurd**

Ji Amerîka daxuyaniyeke nû li ser êrîşên Îranê yê ser Kurdistanê...

Amerîkayê careke din êrîşên Îranê yê ser Herêma Kurdistanê şermezar kir û banga rawestandina êrîşan kir.

Berdevkê Wezaretê Derve ya Amerîkayê Ned Price, ragihand ku ew wan êrîşên çend rojên dawî yê ser Herêma Kurdistanê de şermezar dikin û got: "Îran di binpêkirina erda Iraqê û mafan de berdewam e û di navbera 20 – 22yê Mijdarê de êrîşên xwe yê kujende li ser Iraq û Herêma Kurdistanê didomîne."

Price diyar kir ku Amerîka vê êrîş û binpêkariya dijî yekparçebûna erda Iraqê ya dubare û bêşerm bi tundî şermezar dike û dide xuyakirin ku divê Îranê ji gefên zêdetir û tundiyê dûr bisekine.

Hevdem Fermandarê Hêzên Bejahî yê ser Herêma Kurdistanê li dijî baregeh û kampên partiyên Rojhilatê Kurdistanê dest bi operasyonêke nû kiriye. **PeyamaKurd**

Tirkiyê bi SîHayan xalên asayîşê li Heseke û Kobaniyê bombe kir

Hat ragihandin ku artêşa Tirkiyeyê bi rêya dronên biçek (SîHA) du xalên kontrolê yê Asayîşa Rojavayê Kurdistanê li Heseke û Kobaniyê kirin armanc.

Çavdêriya Mafên Mirovan a Sûriyê (SOHR) ragihand, Tirkiyê bi rêya dronan êrîşî bajarokê Zerganî yê parêzgeha Heseke kir û di encamê de sê endamên asayîşê birîndar bûn. SOHRê di berdewamê de bi zarê çavkaniyên xwe diyar kir, droneke Tirkiyê jî xaleke leşkerî li gundekî başûrê Kobanî kiriye armanc ku derbarê ziyanan de agahî nehatin dayîn.

Hêjayî gotinê ye, Tirkiye ji şeva 19ê Mijdarê ve bi balafir, drone û topxaneyan êrîşeke berfireh li ser herêmên Rojavayê Kurdistanê daye destpêkirin ku heta niha xelkê sivil, şervanên HSDê û leşkerên Sûrî jî di nav de bi dehan kesan di wan êrîşan de can dane. **PeyamaKurd**

Encûmena Wezîran êrîşên Îranê bi tundî şermezar kir û hemû îdiayên Îranê red kir

Encûmena Wezîran a Hikûmeta Herêma Kurdistanê, di civîna xwe ya heftane ya 170yê Mijdarê de ku bi seroktiya Serokwezîr Mesrûr Barzanî civiya.

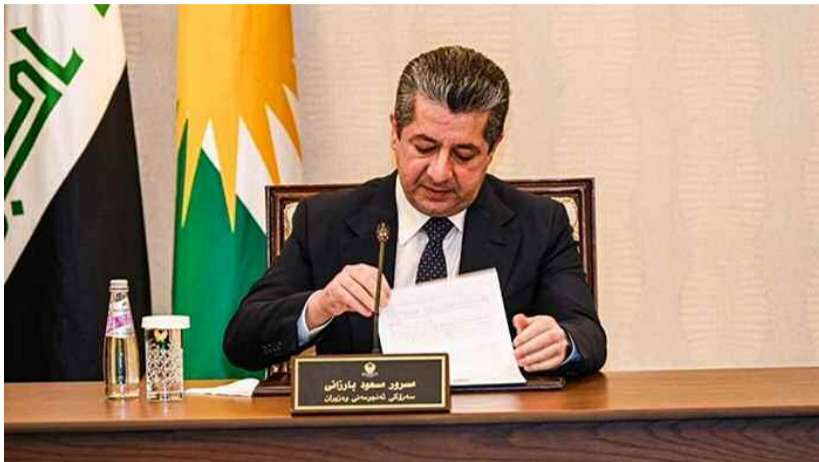
Di daxuyaniya piştî civînê de hat gotin, "Encûmena Wezîran a Herêma Kurdistanê bi tundî êrîşên li ser Herêma Kurdistanê şermezar dike û daxwaz ji welatên cîran dike ku rêzê li serweriya Herêma Kurdistanê û Iraqê bigirin. Divê Hikûmeta Federal, Neteweyên Yekbûyî û civaka navdewletî bi giştî helwesteke cidî nîşan bidin û sînorekê ji van binpêkirin û êrîşan re daynin û êdî nehêlin serweriya Herêma Kurdistanê û Iraqê were binpêkirin. Di heman demê de Encûmena Wezîran teqezî li ser helwesta neguherî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê kir ku rê nedaye û nahêle asayîşa welatên cîran bi rêya herêmê were têkbirin û hemû îdiayên di vê derbarê de red dike." Hat ragihandin, di beşa sereke ya civînê de gotûbêj li ser tunkirina rênima û lidûvçûn û lêpîrsîna li pîver û rêkarên silametiye û destûrên cîbicîkirina pîşeyan ji bo silametiya parastina jîyan û silametiya welatîyan hat kirin, ku mixabin ji ber karesata teqîna gazê li herdu bajarên Silêmanî û Duhokê, hejmarek kes bûn qurbanî.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî bi

navê Encûmena Wezîran sersaxî li malbat û kesûkarên qurbanîyên herdu bûyeran kir û hêviya

welatîyan bi giştî di hemû cûre karesatên siruştî de.

Di civînê de Wezîrê Navxwe

başbûna bilez ji bo birîndaran xwest û bal kişand ser rola girîng a dezgehên pêwendîdar ên hikûmetê, li herdu karesatan û bi taybetî pesnê qehremanî û canfedayîya rehmetî Raîd Elî Berwarî û polîsên hevkarên wî kir, ku ji bo hawarçûn û parastina welatîyan, canê xwe feda kir û bi rêz û pêzanîne ve, rola wan a ciwanmêrane bilind nixand.

Serokwezîr Barzanî, herwiha tekezî li wê yekê kir ku divê dezgeh û aliyên pêwendîdar ên hikûmetê, demildest lêkolînê li ser sedemên bûyerên wan karesatan bikin û hemû rêkarên pêwîst bigrin ber xwe ji bo rêgirtin û dubarebûna wan û teksîrê nekin di hawarçûn û rizgarkirina can û silametiya

Rêber Ehmed raporeke berfireh li ser encama lêkolînê û lidûvçûna herdu bûyerên Silêmanî û Duhokê pêşkêş kir ku tê de çendîn pêşniyar û raspardeyên pêwîst derbarê çareserkirina kêşeyên sîstema şovaj û LPG û pêkanîna rêkarên cidî û pêwîst ji bo tunkirina rênimayî û lêpîrsîna li pîver û rêkarên silametiye û destûrên cîbicîkirina pîşeyan û dabînkirina pêwîstiyên saziyên berevaniya şaristanî û şaredarî û tendirustiyê, bi taybetî dabînkirina pêwîstiyên rêveberiyên hevahengiya qeyranan JCC li parêzgeh û îdareyên serbixwe tê de bû, da ku beşdariya aktîf bikin di hawarçûna dema her cûre bûyerên mezin û karesatên siruştî de. **PeyamaKurd**

Gunay: Gelek kesên AK Partiyê ji Soylu û Bahçelî nerehet in

Wezîrê Navxweyî Suleyman Soylu piştî êrîşa li Taksîma Stenbolê sersaxiya Amerîkayê red kir û Serokomar Recep Tayyîp Erdogan jî, ji bo sersaxiyê spasiya

nêzikî mijarê bibin, bi zimanekî tûj nêzikî her pirsgrêkekî dibin ev tercîha wan e. Gunay dibêje ku, "Ew li vî welatî nerehetiyê çêdike û carê desthilatê têxe ten-

van kesan tehemmul kir, ku di demên borî de gotinên herî tund ji AK Partiyê re gotine, dibe ku ji ber erkên din be. Ev tolerans di her kêliyê de dikare têkhere.

Gunay bi vî awayî daxuyaniya xwe berdewam dike: Wek CHP û gelek partiyên din, di Partiya Dad û Geşepêdanê de jî gelek navên ku ez pê re dicivim hene. Bi rastî, gelek hevalên me yê ku ji dema derketina Partiya Dad û Geşepêdanê ve li wir bûn, ji ber rewşa AK Partiyê ya van salên dawî aciz in. Ji ber ku di salên borî de yê ku gotinên herî giran û xirab AK partî tawanbar kirin, dijberên AK Partiyê yê wek Bahçelî û Soylu bûn. Bi eşkereyî, îro jî xuyaye ku wan helwesta xwe zêde neguherandiye. Di vê serdemê de jî, helwesta xwe li himberê demokrasî û mafên mirovan didomînin.

Tevî vê yekê yek jê hevparê biçûk ê AK Partiyê ye û yê din jî endamê Kabîneya Serokomariyê ye. Helbet ne mimkûn e ku ew endamên ku ji bo AK Partiyê xebat kirine û hê jî sozên AK Partiyê di dilê xwe de dihêlin, bi fikar lê nenêrin û ne nerehet bin. Nerehetiyêke wiha niha di nav AK Partiyê de heye.

Di nawenda AK Partiyê de gelek kes ji helwesta van acize, lê dengê bilî behsa nerihetiyê xwe nakin. Ez baş dizanim ku, gelek kadroyên AK partiyê ji helwesta MHPê û ya Soylu acizin. **rojvakurd.com**

Amerika yê kir.

Di civîna fraksiyona MHPê de Serokê Giştî yê MHPê Devlet Bahçelî da xuyakirin ku, peyamên sersaxiyê yên DYAYê ne rastin û derewîn nixand.

Alfkarê Serokê Giştî yê Koma AKPê Bulent Turan piştî vê helwesta cuda daxuyanî da û got, "Wezîrên me gelek bi qîmet in, lê divê em li cihê ku serokê me lê radiweste, bisekinin."

Wezîrê Çand û Turîzmê yê berê û yek ji parlementerên berê yê AKPê Ertugrul Gunay der barê mijarê de ji Rojnameya Ant re axivî û got, "Birêz Soylu û hevkarê biçûk ê hikûmetê birêz Bahçelî, helwesta xwe de ji melîk melîktirin. Ew li şûna ku bi aramî

gasiyê de."

Gunay berdewamiya daxuyaniya xwe de dibêje: Wan sûcdarkirinên pir tûj û xemgîn kirin ku bi tu delîlan nehatin piştgirî kirin. Birêz Serokomar jî helwesta ku divê rayedarekî dewletê nîşan bide girt û spasiya hemû kesên ku sersaxî xwestine kir. Dema ku em ji vir lê dinêrin, pir eşkere tê dîtin ku nakokiyek kûr a ramanan, cudahiya nêrinê li ser cîhanê heye.

Demê em li salên berê yê Partiya Dad û Geşepêdanê dinêrin, di navbera helwesta Birêz Soylu û Bahçelî û helwesta AKPê de ji sedî sed nakokî heye. Lê di van demên dawî de Partiya Dad û Geşepêdanê helwestên

Serokwezîr sersaxî ji Waliyê Silêmaniyê re xwest

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bi rêya telefonê sersaxî ji parêzgarê Silê-

maniyê rê, Heval Ebûbekir re şand ji ber koça dawî ya bavê wî.

Serokwezîrê hevxiyê xwe diyar kir û hêvî xwest ku Xwedê ruhê wêfat bike bihuştê û sebir û sebrê bide malbata wî.

Parêzgarê Silêmaniyê ji bo pêwendî û sersaxiyê spasiya serokwezîr kir. **rojvakurd.com**

Ji bo Mahabadê bangên piştevanî û hawarçûnê têne kirin

Bajarê Mahabadê yê Rojhilatê Kurdistanê ku ji destpêka xwepêşandanan ve li ser piyan de, rûbirûyî êrîşeke mezin a hêzên rejîma Îranê bûye ku hêzeke mezin bo bajar hatiye şandin û elektrîka bajêr jî hatiye qutkirin. Çalakvanên Îranê û Rojhilatê Kurdistanê bangên bo piştevanî û hawarçûna bajarê Mahabadê dikin. Yek ji wan lîstikvanê berê yê futbolê yê Îranê Elî Kerîmî ye ku li ser Instagramê bang li bajar û bajarokên Îranê kir bi hawara xelkê Mahabadê ve biçin û nerazîbûnên xwe nîşan bidin.

Hêjayî gotinê ye, di rojên derbasbûyî de xwepêşandan li bajarê Mahabadê yê Rojhilatê Kurdistanê berfireh bûne û di piraniya wan xwepêşandanan de alozî derketine û tenê roja 1nê 4 welatîyên Kurd ji aliyê hêzên Îranê ve hatin kuştin.

Herwiha roja Şemiyê (19ê Mijdarê), merasîma cenazeyên kesên hatibûn şehîdkirin de, hêzên Îranê dîsa bi tundî êrîşî ser xelkê kirin.

Li gorî amarên dawî ji destpêka protestoyan heta niha ku 66 roj in berdewam dikin, zêdetirî 402 kes bi gule û êrîşên hêzên rejîma Îranê hatine kuştin ku 58 kes ji wan jî zarok in. **PeyamaKurd**

Parlamentoya Iraqê ji bo êrîşên Îran û Tirkiyê dicive: Pêşniyareke nû ya destûrî hat kirin

Hat ragihandin ku roja Sêşema hefteya bê Parlamentoya Iraqê derbarê êrîş û bombabaranên Îran û Tirkiyê yê li ser Herêma Kurdistanê de dicive.

Berîya rûniştina parlamenta Iraqê Cîgirê Serokê Encûmena Nûneran a Iraqê Şaxewan Ebdullah ji bo rawestandina êrîşan, pêşniyareke nû ya destûrî pêşkêş dike.

Şaxewan Ebdullah ji K24ê re daye xuyakirin, divê hikûmeta Iraqê ji bo rêgirtina êrîşên Îran û Tirkiyê li ser xaka Iraqê û Herêma Kurdistanê, desthilatên xwe bikar bîne. Pêwîst e Herêma Kurdistanê xwediya desthilateke tam be ku li ser bînpêkirina serweriya xwe ya yasayî, li cem aliyên navdewletî gilî bike ku ev jî karekî destûrî ye. Hêjayî bibîrxistinê ye, bi taybet piştî zêdebûna protesto û serhildanên li Îran û Rojhilatê Kurdistanê, Supaya Pasdaran êrîşên xwe yê ser Herêma Kurdistanê bi hinceta hebûna partiyên Rojhilatê zêde kirine û heta niha gelek pêşmerge jî bûne qurbanî.

Li aliyê din Tirkiyê jî bi hinceta PKKê bêrawestan êrîşên asmanî û bejahî li ser Herêma Kurdistanê berdewam dike. Heta niha êrîşên Tirkiyê û Îranê yê ser xaka Herêma Kurdistanê tenê ji aliyê Bexdayê û civaka navdewletî ve têne şermazarkirin, lê ti pêngavek ji bo rawestandina wan êrîşên ku xelkê sivil jî dibin qurbanî nehatiye avêtin. **PeyamaKurd**

Nêçîrvan Barzanî: Divê di nava salekê de hilbijartinên bîn kirin

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ragihand, ji bo çareserkirina hemû pirsgrêkan hewl tê dayîn. "Bêguman emê serdana YNK û hemû aliyên din jî bikin. "Divê di nava salekê de hilbijartinên bîn kirin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî piştî beşdarbûna merasîma taziya 15 welatîyan li Silêmaniyê, çû nexweşxaneya bajêr serdana birîndaran kir. Di kongreyêke rojnamevanî de ragihand, ji bo bûyerê çî pêwîst be de bikin û her kesê ku bixwaze xêrxwaziyê bike karekî baş dike. Nêçîrvan Barzanî got: "Em ji bo sersaxiyê ji malbatên qurbanîyan re hatine Silêmaniyê" wî got.

Di bersiva pirsîkî ji bo hilbijartina jî serokê Herêma Kurdistanê got: "Min li

gorî peywira xwe [berê] nameyek ji meclîsê re şand. Hêvîdarim ku partî li ser vê mijarê li hev bikin. Niha dema

parlamentoyê salek hat dirêjkirin. Bêguman divê hilbijartin bi vî rengî were kirin." **rojvakurd.com**

Artêşa Neteweyî ya Suriyeyê: Em amade piştgiriya operasyonan bikin

Piştî destpêkirina operasyona Kilit-Kiliç a Asîmanî ku duh bişev ji aliyê Hêzên Artêşa Tirk ve li dijî herêmên Rojava û hin deverên Herêma Kurdistanê hat destpêkirin, ji aliyê Artêşa Neteweyî ya Suriyeyê (SMO) ve jî hat ragihandin ku ew amade ne piştgiriya Tirkiyeyê bikin.

Artêşa Neteweyî ya Suriyeyê ku girêdayiyê Artêşa Azad a Suriyeyê ye û ji aliyê Tirkiyeyê ve piştgirî tê kirin, bi rêya daxuyaniyekê ragihand ku ew amade ne di operasyonê de ji qada bejahî piştgiriya Tirkiyeyê bikin.

Daxuyanî, ji aliyê Femandarê Kolorduyê Hîşam Aşqif ve hat dayîn û hat

gotin ku

"Operasyona Asîmanî ya Tirkiyeyê, dê berdewam be. Artêşa Neteweyî amade ye ku li deverên bakurê Suriyeyê, tevî operasyonêke nû ya Tirk a bejahî bibe."

Li ser encamên operasyonan, ji aliyê Femandariya Giştî ya Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD) ve îro daxuyaniyek hatibû dayîn û hatibû ragihandin ku 13 welatî û şervanekî wan û 15 leşkerên artêşa Sûriyeyê can dane û 9 welatî jî birîndar bûne.

Hêzên Rizgariya Efrînê jî ragihand ku di êrîşa navborî ya Tirkiyeyê de 5 şervanên wan can dane û 2 welatî jî birîndar bûne.

Şeva borî, artêşa Tirkiyeyê bi balafirên şer ên F16, di ser Diyarbekirê re êrîşeke berfireh a asîmanî dabû destpêkirin û li dijî herêmên wekî Kobanî, Eyn Îsa, Şehba û dorûbera Minbicê dabû. **PeyamaKurd**

HSDê hejmara kuştî û birîndarên êrîşa asmanî ya Tirkiyê eşkere kir

PeyamaKurd – Femandariya Giştî ya Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD) li ser êrîşa asmanî ya şeva borî daxuyaniyek belav kir û tê de ragihand ku di encama êrîşê de, 13 welatî û şervanekî wan şehîd bûne û 9 welatî jî birîndar bûne. Li aliyê din Hêzên Rizgariya Efrînê jî ragihandiyê ku di êrîşa şeva borî de, 5 şervanên wan can dane û 2 welatî jî birîndar bûne.

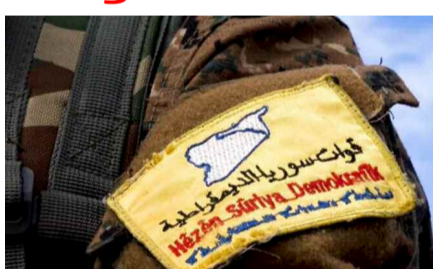
HSDê da xuyakirin ku herwiha 15 leşkerên artêşa Sûriyê jî di encama êrîşan de hatine kuştin.

Di daxuyaniya Femandariya Giştî ya Hêzên Sûriya Demokratîk de hatiye gotin: "Dewleta Tirk a dagirker ev demek dirêj bû amadekariyên êrîşeke berfireh li ser Bakur û Rojhilatê Sûriyê û Rojavayê Kurdistanê dikir. Bi taybetî provakasyona ku bi xwe xwe li Stenbolê pêk anîbûn, kirin hincet û gefên êrîşê li ser herêma me xwarin. Li ser bingehê van amadekariyan di roja 19ê Mijdarê de bi şev seat di 12:00an de êrîşeke

hewayî ya berfireh û hovane pêk anî. Di vî êrîşê de herêmên Dêrik, Dirbêsiyê, Ebû Rasên, Kobanî, Til Rifet û Şehba hatin hedefgirtin. Êrîşên hewayî heya danê sibê bi navber berdewam kir."

Di berdewamê de wiha hat gotin, "Di encama van êrîşan de li bajarê Dêrikê, li gundê Teqil Beqil komkujiyek mezin pêk hat. Li gundê Teqil Beqil di lédana destpêkê de karmendek saziya kehrebê şehîd bû. Piştî lédana destpêkê dema ku gel xwest biçe hewara birîndaran, balafirên şer ên artêşa Tirk a dagirker careke din gel kire hedef û komkujiyek mezin pêk anî. Di encamê de 11 welatîyên sivil şehîd bûn, 6 welatî jî birîndar bûn. Herwiha cihê belavkirina kehrebê jî zirarek mezin dît."

Li herêma Dirbêsiyê 2 endamên nobedar ku nobeta embarên genim û cihên zîraatê digirtin şehîd ketin û li xeta Ebû Rasen jî şervanek me şehîd ket. Li Kobanê di encama êrîşên hewayî yê

berfireh de bi qasî ku hat tespît kirin 3 welatîyên sivil birîndar bûn. Gelek mal û milkên hemwelatîyan zirarê dîtin. Di van êrîşan de bi qasî ku hat zelalkirin zêdetirî 15 leşkerên rejîma Sûriyê jî jiyana xwe ji dest dan."

Di daxuyaniya HSDê de tevî sersaxwestinê hatiye destnîşankirin ku ew dê herêma û gelê çawa ku ji êrîşên DAIŞê parastina ji êrîşên Tirkiyê jî biparêzin û hatiye gotin, "Ev komkujiyên dewleta Tirk a dagirker wê bê bersiv nemînin. Di zeman û cihên guncav de wê bersivên bi bandor û pêwîst werin dayîn." **peyamakurd.com**

Li Mahabadê hejmara kuştî û birîndarên êrîşa asmanî ya Tirkiyê eşkere kir

Li bajarê Mahabadê yê Rojhilatê Kurdistanê ku şeva borî hejmara zêde hêzên rejîma Îranê ji bo tepeserkirina xelkê derbasî bajêr bûn, geşedanên nû çêdibin. Ev çend roj in serhildana gel a li Mahabadê berfireh bûye û piraniya bajar tevî dezgehên hikûmî di bin kontrola serhildêran Kurd de bû û hemû kolanên bajêr ji aliyê gel ve hatine girtin. Li gorî zanyariyên dawî yê îro digel dîmenên vîdyoyî hatine belavkirin, hejmara kuştî û birîndarên êrîşa asmanî ya Tirkiyê jî hêzên polîsên Îranê derbasî aliyê serhildêran bûne û piştevaniya wan dikin. **PeyamaKurd**

“Êrîşên asmanî yên Tîrkiye, Îsraîl û Rûsyayê nîşaneyê serdemeke nû ye”

PeyamaKurd - Rojnameya The Guardian a Brîtanî, êrîşên asmanî yên ser hev ên vê dawiyê ku ji aliyê Tîrkiye,

istin ku di nav çend rojên dawî de, ji aliyê hêzên asmanî yên hersê welatan, heta dirêjahiya çolterên rojhilat ên peravên

ji destpêkê ve hewl dide Îranê li nav Sûriyê bêbandor bike jî Îsraîl e.”

Herwiha li demeke ku bala her kesî li ser şerê Ukraynayê ye, şerê Sûriyê yê bidawî nehatiye jî di wê herêma kêşbar de, li ber karê ku neqediya her ku diçe dibe astengeke mezin.

Gelek welatiyên Sûriyê yên li Tîrkiyê dimînin jî behsa keşûhewayê tirsandinê ya li hemberî wan dikin. Rayedarekî ji rojnameyê re gotiye, “Em niha çî pêwîst be dikin. Êdî dem hatiye ev şer bidawî bibe”.

“Xeteriya ku bibe îhtilafeke jibîrbûyî heye”

Dîrektora Navenda Lêkolînên Ramyarî Chatham House yê Rojhilata Navîn û Afrîkayê Lina Xetîb dibêje: “Xeteriya ku şerê Sûriyê bibe îhtilafeke jibîrbûyî heye. Lê belê êrîşên asmanî yên berdewam ên Tîrkiye, Rûsya û Îsraîlê, nîşan dide ku berjewendiyên wan ên herêmî hene. Ev hersê hêz jî ji bo nifûza (serweriya) xwe qayîm bikin, muxalîfên xwe hedef digirin.”

Xetîb wiha didomîne: “Ev rewşa han nîşan dide, ji ber îhtilaf û nakokiyên îzole yên Sûriyê, ev şerê navxweyî ne tenê yê aliyên Sûriyeyê ye.”

“Berjewendiyên herêmî û navdewletî her tim [li Sûriyê] rol leyîstin û mebesta bombardimanên dubare yên Tîrk, Rûs û Îsraîlê jî parastina wan berjewendiyên e.”

Rûsya û Îsraîlê ve li nav erda Sûriyê tene kirin, bi analîzê nîrxand.

Rojnameya The Guardian ji bo wan êrîşan, şîroveya; “Şerê Sûriyê ne tenê şerekî Sûriyan û îzoleya bo nakokiyên e” kir.

The Guardian nivîsandiye ku êrîşên asmanî yên vê dawiyê ku ji aliyê Îsraîl, Tîrkiye û Rûsyayê ve pêk tînin, ‘Nîşaneyê serdemeke nû ya şerê Sûriyeyê ye’.

Di analîzê de tê gotin ku di şerê Sûriyê de, rola berjewendiyên hêzên cuda heye û li ser nakokiyên li herêmê hatiye diyarkirin, “Ev ne tenê meseleyê îzole ya Sûriyan eleqedar dike ye, lê bi giştî jî ev yek tê jibîrkirin”.

‘Potansiyela ku şer li sê eniyan gur bibe heye’

Di analîza ku Martin Chulov nivîsîye de, tê bibîrx-

Sûriyê yên Behra Spî êrîş hatine kirin.

“Tîrkiye, Îsraîl û Rûsya di çend rojên dawî de, êrîşên asmanî pêk anîn. Ev rewşa di şerê 10 sal in berdewam dike de derketiye holê, piştrast dike ku ji ber nakokiyên hatine ser hev, potansiyela herî kêm li sê herêman şer gur bibe bi xwe re bîne.”

‘Ev ne dawî ye, serdemeke nû ye’

Di nivîsê de xalên balê dikîşînin wiha ne: “Ji bo gelek kesên şahidiya destpêka serhildanê dijî Esed ên sala 2011an kirine, ev rewşeke ku dawiyê îşaret dike ye, lê ji bo aliyên îhtilafê jî wekî serdemeke nû tê dîtin.

“Tîrkiye piştgiyê aktîf dide komên muxalîf. Rûsya jî ji bo Esed li meydanê bi bedelên giran serkeftinê bi dest bixe piştgiyê dide. Ya ku

Rojava: TSKê, navendên gaz û petrolê bombe kirin

Li gorî ragihandina çapemeniya nêzîkî Hêzên Suriya

Demokratîk (HSD) û Rêveberiya Xweser a Rojava, artêşa Tîrk êrîşî navendên petrol û gazê yên li sînora Qamişlo, Dêrik û Tirbespî kiriye. Di agahiyên hatin parvekirin de hat diyarkirin ku îro, ji aliyê Hêzên Çekdar

ên Tîrkiyeyê (TSK) ve bi dronan êrîş li parzûngeheke

Hat diyarkirin ku di encama van êrîşan de agir bi parzûngehê ketiye û tîmên agirkujiyê karibûne êgir bi awayê kontrolkirî vemirînin.

Di dewama agahiyan de hat eşkerekirin ku droneke din a aîdê Tîrkiyeyê jî îro bi berdewamî navendeke gazê ya li gundê Siwêdiyê yê ser bi bajarê Dêrikê ve daye ber topan û îro îstasyona Zerabe ya nêzî gundê Mela Ebas jî dîsa bi hema awayî hatiye bombekirin.

Li gorî agahiyên hatin eşkerekirin, piştî wê jî balafirên şer ên Tîrkiyeyê îstasyona Seîde ya li nêzî gundê Girdîm ê ku 10 kîlometreyan li bakurê navçeya Tirbespiyê ye bombebaran kirin ku ev der mezintirîn îstasyona komkirina petrolê ya li kantona Qamişlo ye.

Her wiha hat diyarkirin ku dronên Tîrkiyeyê êrîşî parzûngeha Dcile ya li gundê Girhok ê li başûrê navçeya Çilaxa kirine û 3 bombe li parzûngehê xistine.

Konsulxaneyê DYA li Hewlêr hişyarî da hemwelatiyên xwe

Konsulxaneyê Amerîkayê ya li Hewlêrê, di daxuyaniyekî de dibêje ku, dibê ku Tîrkiye di van rojên li pêşiya me operasyonekî li rojavayê Kurdistanê bike.

Di daxuyaniya Konsulxaneyê Amerîkayê ya li Hewlêrê de bala hemwelatiyê xwe dikşîne û dibêje, hinek tedbîra werbigirin û neçin herêmên sinor.

meta Amerîkayê welatiyên xwe teşwîq dike ku hin tedbîran werbigirin. Ya yekem, neçin herêmên sînorî. Ya duyemîn, eger ew xwe di nav girseyên mezin û xwepêşandanan de bibînin, bi hişyarî tevbigerin. Ya sêyem, pir zêde dernekevin. Çaremîn, ji bo agahdariyên nû li medyaya herêmî binêrin. rojvakurd.com

Rojavayê Kurdistanê ber bi man û nemanê ye

Ebdûlazîz Qasim

Di roja 9ê mijdarê de termên 9 xortên kurd gehiştin Kobanî ku berî mehekê termên 18 kesan li beravên Cezaîrê hatibûn dîtin, ku 14 ji wan ji Rojavayê Kurdistanê bû, di encama binavbûna qayika wan di derya Spî de li peravên Cezaîrê.

Hêjayê gotinê ye, ku ev karesat ne ya pêşiyê ye, û helbet heger rewşa Rojavayê Kurdistanê wisa bimîne dê ne ya dawiyê jî be, ku rûdan û karesatên bi vî awayî mîna “Keştiya Tîtanîk” mehane bi serê koçberên kurd diqewmin, û di dawiya meha borî de jî malbatek ji Efrînê di qezayê keştiyê de li peravên Sûriyê jiyana xwe ji dest dabû, ku rojane bi sedan welatiyên Kurd ji navçeyên di bin dagîrkeriya Tîrkiyê û herwiha di bin kontîrola (PYD) de ber bi Ewropa, Herêma Kurdistanê û welatên cîran ve direvin ji ber rewşa xirab û dijminatîya mîletê kurd û hebûna wî ya neteweyî li navçeyên dagîrkirî ji aliyê Tîrkiyê û çeteyên wê ve, herwisa siyaseta û kiryarên şaş yên tene spandin li deverên di bin kontîrola PYD de.

Îro rewşa Rojavayê Kurdistanê bi tevahî rastî guhertina demografîk dibe û mîletê kurd tê asîmilyonkirin, ku heta radeyekê herdu bajarên Serêkaniyê û Girêspî ji kurdan bi carekî hatine valakirin û rêjaya kurdan berî sala 2011'an li Serêkaniyê zêdetirî 65% bû, ku niha bi tinê 50% kurd bi tinê li Serêkaniyê dijîn, bi heman awayî ku rêjaya kurdan li Herêma Efrînê berî sala 2011'an zêdetirî 95%, ku niha kêmtir ji 30% ye.

Ta radeyekê guhertina demografîk li deverên di bin kontîrola PYD de jî hatiye pêkanîn, bo nemûne ku berî sala 2011'an bi tinê 7-10 malbat Erebi li bajarê Dêrikê hebûn, ku îro zêdetir ji 1200 malbatên Erebi li Dêrikê dijîn zêdebarî Kampa Newroz ya nêzîkî bajarê Dêrikê ku bi hezran Erebi tede dijîn.

Ku piştî civînên Nûnerê Wezaretê Derve ya Amerîka li Bakur û Rojhilatê Sûriyê Nicholas Granger meha borî ligel “Encûmena Niştîmanî Kurdî” û partiyên “Rêveberiya Xweser” bo gotûbêjîkirina destpêkirina gereke nû ya danûstandinan ji bo timamkirina lihevhatina Kurdî-Kurdî, dihat pêşbînîkirin ku li Rojavayê Kurdistanê seqayekê baş peyda bibe bo dubarekirina diyaloga kurdî-kurdî, nemaze piştî peydabûna tîkiliyên bihêz di navbera rêjîma Sûriyê û Tîrkiyê de bi palpiştiya Rûsya û Îranê, ku encamên wê tîkiliyê li ser erdê bi awayekî berçav diyar dibin, nemaze radestkirina Efrînê bo Rêxistina Tehrîr El-Şam “HTŞ” ya terorîst û zêdebûna oparesyonên leşkerî yên Tîrkiyê li dijî serkirdiyên leşkerî û rêveberên PYD-PKK li Rojavayê Kurdistanê.

Herwisa dihat pêşbînîkirin ku hin derfet bo yekrêziyê peyda bibin, piştî lidarxistina 4'emîn kongirê ENKS'ê li Qamişlo di roja 14'ê vê mehê de, lê bi awayekî çavrenekirî ji aliyê hêzên PYD'ê ve rê li pêşiya lidarxistina kongirê ENKS hate girtin, ku ev pêngav wekî ragihandina tîkçûna hemû hewlên berê yên Amerîka-Fransa ji bo pêkanîna lihevhatina Kurdî-Kurdî di navbera PYD û ENKS hat dîtin, tevî sozên PYD'ê ligel Amerîkiyan bo peydanekirina astengiyên li pêşiya lidarxistina kongir (li gorî daxuyaniya ENKS'ê).

Helbet ku di vê rewşa xirab de, pêdivî heye ku her yek ji PYD û ENKS li siyasatên xwe vegezin ji bo rizgarkirina mîletê Kurd ji çarenivîsek nediyar, ku bi taybetî ji PYD tê xwestin ku bi erekê xwe yê neteweyî rabe ji ber berpîrsyaretiya wê, ku îro desthidariyê li beşa herî mezin li Rojavayê Kurdistanê dike, ji ber ku heger rewşa Rojavayê Kurdistanê wiha bimîne dê baştir nebe ji rewşa kelekên “Qayîk” bêserûber yên koçberiyê û mirinê.

Şênîyên Qamişloyê li dijî êrîşan daketin qadan

Şênîyên Qamişloyê bi meşeke ku bi hezaran kes tevî bûn, li be êrîşên dagirkariyê yên dewleta Tirk rabûn.

Şênîyên Qamişloyê ku endamên endamên Tevgera Civaka Demokratîk (TEV-DEM) û yekîtiyên wê, Partiya Yekîtiya Demokratîk (PYD), Kongreya Star, Meclîsa Malbatên Şehîdan, Yekîtiya Jin ên Ciwan, Tevgera Ciwanên Şoreşger a Sûriyeyê, endamên saziyên çandê, siyasî û ewlehiyê bi meşekê êrîşên dewleta Tirk a dagirker ên li ser herêmê şermezar kirin.

Meş ji Çerxerêya Sonî ya li aliyê rojhilatê Qamişloyê dest pê kir. Di meşê de alên TEV-DEM, PYD, Meclîsa Malbatên Şehîdan, wêneyên Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan, pankartên bi nivîsên

"Hevkariya bi dewleta Tirk a dagirker re dijminatîya li gelan e", "Bi vîna gelan û gerîla em ê li hember çekên

kîmyewî li ber xwe bidin, dagirkerî û xiyane têk bibin" û "Bijî berxwedana gerîla" hatin hildan. Her wiha dirûşmên "Gerîla vîna me ye", "Bijî berxwedana Rêber Ocalan", "Na ji bêdengîya navneteweyê re", "Gerîla nûnertiya me dike" û "Bijî berxwedana Rojava" hatin berz kirin.

Di dawîya meşê de li ber navenda Çand û Hunerê ya Mihemed Şêxo daxuyaniyek hate dayin. Hevserokê Meclîsa Malbatên Şehîdan a Qamişloyê Mahsûm Hesen axivî û got, "Êrîşên şeva din ên li ser Kobanê, li Dêrikê û herêmên din ên Başûrê Kur-

distanê ne nû, lê dewamiya zihniyeta Osmanî ya 500 salî ye ku bajar, tax, welatî û zarokan dike hedef."

Hesen bal kişand ser berxwedana gel û wiha domand: "Berxwedana gelên Kurdistanê, berxwedana Rêber Ocalan a li Îmraliyê û berxwedana lehengane ya gerîlayên li Avaşîn, Metîna û Zapê ji hemûyan re îsbat dike ku Erdogan û rejîma wî li ber hilweşînê ne û ji bo ku vê hilweşînê binixumîne van êrîşan pêk tîne."

Hesen bang li gelê Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê kir, ku dakevin qadan, serf hildin û li ber êrîşan rabin.

Hesen diyar kir ku hêzên hegemon û desthilat Rûsya û Amerîka û hêzên cîhanê bi rê ve dibin, li gorî biryar û perspektîfên wan û heta dayîna çekan ji bo dewleta Tirk dihêle ew şerê qirkirinê li dijî gelê herêmê pêk bîne.

Mahsûm Hesen wiha dawî li gotina xwe anî: "Çawa me bi vîn û israra xwe ya li ser fikrê Rêber Ocalan û bi hezaran ji şehîdan xaka xwe parastin û projeya xwe ya demokratîk xiste pratîkê, wê cîhan giştî nikaribe me ji armanc, hêvî û rêya me ya ber bi azadîyê ve dûr bixe." **pukmedia.com**

Rojhilatê Kurdistanê - 6 hemwelatîyên xelkê Bokanê ji aliyê hêzên ewlehiya Îranê ve hatin kuştin

Du rojên borî de di xwepêşandanên xelkê bajarê Bokan a Rojhilatê Kurdistanê, di

hemwelatîyên bajarê Bokanê yên bi navên Mistefa Şeibanî, Xefûr Mewlûdî, Hejar Mam Xes-

rewî, Hîwa Cancan û Emced Înayetî bi guleyên hêzên ewlehiya Îranê ve canê xwe ji dest dan." Herwaha li gor heman rêxistinê ragehandiye, Kewser û Kamîl Şeibanî, ku xwişk û birayên Mistefa Şeibanî ne û roja berî wê li şeqama Serdar Ezîz Xan Mukrî li taxa Mecburawa ya

ji temenê wî 23 sale û roja Pêncsemê bi guleyên hêzên Îranê ve bi giranî birîndar bibû, duh 18.11.2022yê ji ber giraniya birîna xwe jiyana xwe ji dest da.

Li gor rêxistina Hengaw xelkê xwepêşander ê bajarê Bokanê li hember tundiyê bê sînor a hêzên Îranê berevaniya xwe kirine û du endamên Sipaha Pasdarên Îranê yên bi navên Mehdî Esnaeşrî û Rehîm Subhanî jî hatine kuştin. **PUKMEDIA**

encama gule rêşandina hêzên Îranê de 6 hemwelatîyên bajarê en bi navên Mistefa Şeibanî, Xefûr Mewlûdî, Hejar Mam Xesrewî, Hîwa Cancan, Emced Înayetî û Mîlad Meirûfî canê xwe ji dest dan. Vê derbarê de rêxistina Mafê Mirovan a Hengaw ragehand: Şeva 17.11.2022yê 5

rewî, Hîwa Cancan û Emced Înayetî bi guleyên hêzên ewlehiya Îranê ve canê xwe ji dest dan." Herwaha li gor heman rêxistinê ragehandiye, Kewser û Kamîl Şeibanî, ku xwişk û birayên Mistefa Şeibanî ne û roja berî wê li şeqama Serdar Ezîz Xan Mukrî li taxa Mecburawa ya

Herwaha aşkera kir: "Zêdetir ji hezar xwandanî li Şingalê di dibistana Zerfa Usê de bi zimanê Kurdî dixwînin. Mixabin PKK bûye rêgir û asteng li

pêş proseya xwandin û zanist û temamê aliyên din ên jiyane li Şingalê. Ev jî bandoreke xirab li ser paşeroja zarokan çêdike. Hêvîdarim ti kesek zarokê xwe neşîne xwendîgehên PKKê, ji ber ti paşerojekî wan nabe."

Navborî diyar kir: "PKK dixwaze dibistanekî xwe di nav dibistanê de veke, eme dijî wê kiriyara PKKê ne, di dibistana Zerfa Usê de du dewamên xwendinê têde dê bê kirin. Naha PKKê dest li ser daniye û dixwaze dibistana xwe têde damezrîne." **PUKMEDIA**

Endamên Komîteya Rêveber a Mekteba Siyasî ya PDK'ê hatin diyarkirin

Endamên Komîteya Rêveber a Mekteba Siyasî ya PDK'ê hatin diyarkirin û di civînên pêş de dê serokên şaxên

parêzgehan bên diyarkirin.

Îro Şemiyê 19.11.2022, jêdereki ji Mekteba Siyasî ya Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) da xuyakirin ku, di civîna îro de endamên desteya kargêrî hatin destnîşankirin.

Endamên Komîteya Rêveber a PKK'ê Fazel Mîranî, Hoşyar Zêbarî, Azad Berwarî, Mehmûd Mihemed û Sîdad Barzanî ne. **rojvakurd.com**

YNKê ji hevpeymanan daxwaz kir ku zêdetir alîkariya Pêşmerge bikin

Serokê Yekîtiya Niştimanî ya Kurdistanê (YNK)ê Bafil Celal Talebanî li Bexdayê bi Femandarê Giştî yê hêzên hevpeymanan li Êraq û Sûriyê Matthew McFarlan re civiya.

Di hevdîtîne de pêşhatên dawî, pêngavên rûbirûbûna terorîstan, hevkarî, hemahengîya di navbera hêzên Pêşmerge û artêşa Êraqê û hêzên hevpeymanan de, hatin gotûbêj kirin.

Herwiha tekezî li ser serkeftina proseya rêxistin û yekxistina hêzên Pêşmerge li ser bingeha perwerdekirina nû û avakirina hêzeke pêşketî ya bihêz hate kirin.

Serok Bafil Celal Talebanî got, hewlên ji bo birêxistinkirina hêzên Pêşmerge berdewam in û çend lîway û yekîneyên leşkerî di perwerdê tund de ne. Her wiha daxwaz ji hêzên hevpeymanan kir ku alîkariyên xwe ji bo Hêzên Pêşmerge berdewam bikin daku zêdetir karînen leşkerî û teknîkî yên wê hêzê pêş bixin.

Di civîne de, her wiha behsa mekanîzma hemahengî û hevkarîya di navbera hêzên Pêşmerge, artêşa Êraqê û hêzên hevpeyman de hat kirin û daxwaz ji hemû aliyên hat kirin ku, ji bo parastina aramî û asayîşê di navbera hêzên Pêşmerge û hêzên hevpeyman de hevkarîyê bikin, bi taybetî li navçeyên ku valahiye ewlehiyê hene. **PUKMEDIA**

Medya Tirk: Rûsyayê ji bo êrîşê qada asmanî ya Sûriyê ji Tirkîyê re vekir!

Hat raghandin ku ji bo deverên şeva borî balafirên şer ên Tirkîyê li Rojavayê Kurdistanê bombebaran kirine, Rûsyayê qada asmanî vekirîye. Li gorî çavkaniyên medya Tirk, parastina asmanê herêma ku şeva borî êrîş hatîye kirin, di bin kontrola Rûsyayê de ye û Tirkîyeyê ew asmanên kontrola Rûsyayê yên li Sûriyê bikar anîye.

Hêjayî gotîne ye, dema êrîşa dagirkirina Efrînê jî Rûsyayê destûra bikaranîna qada asmanî dabû Tirkîyê ku ev piştî çend salan cara yekem e cardin ew destûr tê dayîn.

Li gorî çavkaniyên cuda şervanên HSD, xelkê sivil û leşkerên girêdayî artêşa Sûriyê jî di nav de, di êrîşa şeva borî de nêzî 40 kes can daye. **PeyamaKurd**

HÎVÎ û ÎLTÎMAÊ dikim

Gelî serekên meye aqilbende, siyasî zaneye, welatparêze, namûse, qîrete, comerde, qehremane, pir nav û denge xweî hurmet. Roja îro bextê gelê me

piên xwe, pêpez bikin! Konên me vala bikin, hemû hebûna me bikîşînin xwera bibin! Dîroka me veşêrin! Ret bikin me! Çawa gel înkâr bikin! Çand û kûltûra me

xweyî, bê xwedanî, bê piştovanî, dero-bera bûî bêt!

Îdî bese! Hemû bibine yek! Dengê zelalî zexm biqîjin! Hemû kulma xwe serê neyar xin, bêjin: - "Bijî Kurdistan meye azal!"

Serê neyarên me nolanî merê şahmarî bipelxînin!

Bila nolanî teji-tûla têxine kaste-kast, ji welatê me derên, birevin, ji ku hatine, dîsa herne wir! Wir jî temamî zia bibin! Pêş yekbûna me zendegirtî bimînin!

Fembikin - "Gel ku bû yek, ji xew rabû, ber pêya wî tu zer, zinar, çîa-banî deyx nakin!" We çî daye pêşîya xwe, wê jî biqedînin! Ez jî şa-şa bêjim:

- Welat şîrîne, wek wî tu tişt bi tem tunine!

Zû-zû biweklînin:

Ax can! Ax can! Ez delîl, ez delîl, ez qurbana teme welat!

Navê gelê me nav gelê dinda çawa gele kî qehreman, merd û welatparêz bê naskirinê û timê bê kişandinê! Ala meye sê rengî yek-car cîyê xwe bigre nav alê dinêda! Û îdi kes wê ji cîê wê raneke, navê-je binê pîa! Al — nav û namûsa gele!

Ez rewa dibînim, wekî vê helbesta xwe biweklînim:

Dinya hejya, dinya rabû,
Kurd nebû yek, hişyar nebû,
Nika dike dewa heqe,
Hemû dibên: - Kurd neheqe.

Problêma xwe tevî hevdu hel bikin û yekdem azaya Kurdistanê dinêra elam bikin! Zimanê neyar qutkin, bila îdî nikar be bêje "kurd tunîne, kurd neheqe!"

Kurd hene! Kurd dijîn! Û însallah zûtirekî Kurdistanê yê azaya xwe bistîne! Wedekî kurta her çar parêd Kurdistanê yê bibin yek û dewleteke kurdaye mezin yê bê çêkirinê!

ÎDÎ BESE

Ewrên tarî, ne hurmijîn, ne gurujin, îdî bese, Gul-sosina ne rencînîn, ne zêrînin, îdî bese, Tavî, teyrok, mekin girmîn, nekin ringîn, derbazbin zû, Kurdistanê birîndare, ne êşînin, îdî bese.

Bayê şamê, hêdî-hêdî, neke gazî, hewar, dengî, Dotê Kurdan unda kirine bi hezaran xortê bengî, Dicle, Firat, bikewgirin, bilûvînin hezar rengî, Kurdistanê şînê da ye, pejmûr nekin, îdî bese.

Berfa sipî, zef nebare, neke tofan, pir hewirze, Kurdên mine bê sitarin dîsa neyne xemên teze, Bombên jehrê, hîvî dikim, nav Helebçê peya nebin, Kurdistan min cinnete, ne şewtînin, îdî bese.

Tanqê giran, teyarê xof, nekin gurîn, him teqe-req, Bahar hatiye, gul vebûne, hûn nerêjin xwîna neheq, Gur Seddamê îcar hişk be, wê eyan be, kîye neheq, Kurdistan min egîte, feqîr nekin, îdî bese.

XWEZIL ROKÊ BIANIYANA MÎN RA MIZGÎN

Xwezil rokê bianiyana min ra mizgîn, Bigotana: - Aza bûye Kurdistan teye rengîn. Dê û dota êxistine cilê şînê, Melle nadin îdî terqîn û yasinê.

Neyarê hur teyax nekir, revî paşda, Zindanê sar, qersên tarî neman wir da. Ax seqîrî, çû hejarî, belengazî, Esman vebû, xemilîne bestê tezî.

Direqîsin pîrê sed sal, keçên heznî, Dengê Şivîn hingavtîye çîya-banî. Sêfîl-sexîr kom-kom diçin dibistana, Kurd jî bûye xweyê dîrok û dîwana.

Kalê xîret, xortê cindî, bavê lawhez, Gund-bajara tew çêdikin bi xar û bez. Destê cotkar dîsa çûye ser maça cot, Xwîn vereşîya kesê welat boy zik firot.

Min bikira eyda mezin bi dilê şa, Mêvanê min bihatana hemû qulba. Evdê xêrxaz biciviyana holika min, Binbar, pîroz, bikirana eyd roja min.

A hê minê bîzanbûya ez merîme, Ezî bi reh, ezî bi war ne mirîme. Kesê bê ax dara pûçe nagre bin erd, Emrê şîrîn boy wî dibe keser û derd.

Barîyê Bala

ketîye destê we. Xwedayê mezin îdî em kirine bîra xwe, rûê me kenîyaye. Temam kurd ji xewa hingorê rabûne, heqê xwe dixwazin.

Hûn jî rabin, der-dorên xwe mezê bikin! Hesabê bidine xwe, wekî hûn kîne!

Firsenda wa dewrekî carekê dikeve destê merîa. Îro ew firsenda destê we daye. Firsend teyrê baze, dest derket îdî paşda venagere. Dîsa dewr pêwîste, wekî ew paşda bê!

Ez çawa helbestvanekî îxtîarî, hêsîrî, hejarî, hemû derbên neyaraye tele cansotî dîtî, boy azaya welatê xwe, nav temam emrê xwe timê giryaî, nolanî kizikekê helyaî, bê per û baskî, sêfîlî, sexîrî, tengezarî, hejar, pêşîrûkî, dero-ber, ji navên kurdên koleye, feqîr, ji welat dîr, rica dikim! Pêş we bejna xwe ditewînim, dibêjim:

-Îdî bese! Bese, neyarên meye xwînrêj, namûsa me bavêjine bin

bikine malê xwe, hecê maî bin axêda veşêrin! Egît, mêrxasên me zindanada birizînin! Dardakin! Mala me da hukmî ser me kin! Nolî gura bedena me vejanin, me bisurînin! Dê-bavên me bikujin! Keçên meye bedew bivin, haramxaneda xwera xweî bikin, pê kêfên xwe derbaz bikin! Zarokên me bikine sêwî! Bircên meye belekda razên! Em jî bê lihêf û bê pergavbin, bin tavî-teyrokada, nav şîlî-şoyada razên! Ji emrê xwe qet tu tiştî fem mekin! Îro hebûme, sibê tunebûme! Bê rîc û bê nav-deng, nolî bînberekî sade ji dinê herin. Me çî dit? Qet tu tişt me nedît!

Dubar, dubar rica dikim! Hemû hevra bibin yek! Vê firsendê ji destê xwe bernedin! Îdî rojên serxwebûna Kurdistan meye delal ser tilfa tê jimarê! Meselên salên buhuri - 1920-1923 û yêd maîn meynin holê! Wê ji bîra xwe yekcar derxin! Her yek ji we "Ezim! Ezim!" - nabêjin! Gunê we vi gelê bê

PDKI hişyariya şewitandin û serdegirtina malan da: Nehêlin planên xwe yên xirab pêk bînin!

PeyamaKurd – Navenda Giştî ya Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê (PDKI) li ser serhildana berdeyam a xelkê Rojhilatê Kurdistanê li dijî rejîma Îranê daxuyaniyê hişyariyê belav kir û ji ciwanên xwest, rê nedin rêjîm planên xwe yên xirab bi hinceta şewitandina malan û êrîşkirina wan pêk bîne.

PDKI hişyarî da ciwanên Rojhilatê Kurdistanê ragihand: "Xebata bi dehan salan a rizgarîxwaziya Kurd li Îranê li dijî desthilatdariya Paşayeti û Komara Îslamî ya Îranê ji bo bidestveanîna azadî, mafên neteweyî, wekhevî û dadperweriyê; Xebateke aşîxwazane û bi taybetmendî û nixên şoreşgerî û mirovî bûye, her eva jî di asta cîhanê de rêz û hezkirineke bêhempa bo vê xebatê bi dest xistiye. Lewma, digel tekezîkirin li ser maf û daxwazên xwe û berdewamiya xebat û têkoşîna xwe, em bila ji aliyêkê ve rê nedin ku rejîm bi serxistinîna planên xwe yên xirab taybetmendiyên girîng ên dîroka têkoşîna me ya azadiyê xirab bike."

Herwiha hat gotin, "Em tekez dikin ku diyardeya êrîşkirin bo ser malan û şewitandina wan berevajiyê nixên şoreşgerî û azadîxwazên xebata netewa me ye û dibe alîkar ku pîlanên rejîmê bi ser bikevin."

Daxuyaniya PDKI wiha ye:

Xelê xebatkar û mafxwaz ên Kurdistanê!

1945 - PDKI
Democratic Party of Iranian Kurdistan - PDKI
حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

Serhildana mafxwaziya we ya ku bi kuştina bi zanebûn ya Jîna Emîni dest pê kir, kevte nav meha xwe ya sêyemîn.

Serhildana ku li Kurdistanê dest pê kir û di demeke kurt de li piraniya bajar û navçeyên din ên Îranê belav bû, ji ber berdewamiya xwe û nixên taybet ên şoreş û mirovî, nix û azadî ne, di asta navdewletî de bal û rêzeke taybet kişandiyê ser xwe.

Di hember de Komara Îslamî ya Îranê wek pîşeya xwe ya hertimê hewl daye ku van serhildanên xelkên mafxwaz ji aliyêkê ve bi pîlan û destên biyanî ve girêbide û ji aliyê din ve jî tundûtîjiya bi xwîn bike. Lewma li navxweyê Kurdistanê dil û mêjiyê ciwanan û nûciwana kiriye bi nîşane û li derveyê welat jî bi bînpêkirina yasa

û prensîpên navdewletî, li Herêma Kurdistanê çend caran bargehên Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê û aliyên din ên siyasî bi mûşek û dirokan kiriye bi armanc û ji gefxwarin û êrîşên xwe berdeyam e.

Komara Îslamî ya Îranê di heyama du mehên derbasbûyî de, bi şehîdkirina bi dehan kes, birîndarkirina bi hezaran kes û bi girtina hezaran kes li Kurdistanê, hewl daye ku hem nixdana wê serhildana cemawerî bo xelkê zêde bike û hem jî rêwera wê xebata mafxwazane di pêxema serkuta xwînayîya pitir de bo tundûtîjiyê mutleq biguherîne. Ev cinayetên ku li Mihabad, Sine, Bokan, Kamêran, Şîno, Pîranşar, Dîwandere û bajarên din ên Kurdistanê di dema xwenîşandînan medenî yên xelkê de afirandiyê, her ji bo wê mebestê bûye.

Xelkê bi îrade û xebatkarên Kurd! Xelkê Îranê û cîhanê bi giştî û wijdana mirovatîyê jî şanaziyê bi têkoşîna we ya rewa, devberdan û pêdagîrî we li ser mafên we yên rewa dikin. Lê rewşa niha wisa dixwaze ku em bi hişyariyê zêdetir ve pîlanên Komara Îslamî hem fam bikin û hem pûç bikin. Her lewma em daxwazê li hemûyan û bi taybetî ciwanên bi coş û dilgerim ên Kurdistanê dikin ku digel berdewamiya wan di wê serhildanê de, rê nedin ku rejîm pîlan û armancên xwe bîne gorê.

Xebata bi dehan salan a riz-

garîxwaziya Kurd li Îranê li dijî desthilatdariya Paşayeti û Komara Îslamî ya Îranê ji bo bidestveanîna azadî, mafên neteweyî, wekhevî û dadperweriyê; Xebateke aşîxwazane û bi taybetmendî û nixên şoreşgerî û mirovî bûye, her eva jî di asta cîhanê de rêz û hezkirineke bêhempa bo vê xebatê bi dest xistiye. Lewma, digel tekezîkirin li ser maf û daxwazên xwe û berdewamiya xebat û têkoşîna xwe, em bila ji aliyêkê ve rê nedin ku rejîm bi serxistinîna pîlanên xwe yên xirab taybetmendiyên girîng ên dîroka têkoşîna me ya azadiyê xirab bike. Herwiha em tekez dikin ku diyardeya êrîşkirin bo ser malan û şewitandina wan berevajiyê nixên şoreşgerî û azadîxwazên xebata netewa me ye û dibe alîkar ku pîlanên rejîmê bi ser bikevin.

Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê tevî şandina silavan bo canê xebatkar û mafxwaziya komelên xelkê Kurdistan, silavên taybet dişîne bo canê paqij ê şehîdên wê heyamê li hemû bajar û deverên Kurdistanê û derheq jidestçûna wan xebatkarên oxrenegirî, em sersaxiyê dibêjine malbat û kesûkarên şehîdan, têkoşerên Demokrat û hemû xelkê Kurdistanê.

Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê
Navenda Birêveberiya Giştî
20ê Çiriya Paşîn a 2022an

Serok Nêçîrvan Barzanî ji bo parêzgarê Silêmaniyê sersaxî xwest

Bi minasebeta wefata babê parezgerê Silêmaniyê Heval Ebubekir, serokê herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî pêwendiyek telefonî li gel kir û sersaxî jê re

xwest. Serokê herêma Kurdistanê bo wefata Ebubekir Huseyn Helebçeyî babê parêzerê Silêmaniyê, serxweîya parêzer û malbata wan kir û hevxeîna xwe ji bo wan da xuyakirin. Herweha serokê Kurdistanê got: Xwedê giyanê wî bi rehme xwe şad bike û bi aramî û dîlniyayî ji wan re xwest Ji aliyê xwe ve Heval Ebubekir parêzgarê Silêmaniyê spasî û pêzanînên xwe ji bo pêwendî û hevxeîna Serok Nêçîrvan Barzanî li gel wan nîşan da.

rojevakuord.com

Medya Tirk: Rûsyayê ji bo êrîşê qada asmanî ya Sûriyê ji Tirkîyê re vekir!

Hat ragihandin ku ji bo deverên şeva borî balafirên şer ên Tirkîyê li Rojavayê Kurdistanê bombebaran kirine,

Rûsyayê qada asmanî vekiriye. Li gorî çavkaniyên medyaya Tirk, parastina asmanê herêma ku şeva borî êrîş hatiye kirin, di bin kontrola Rûsyayê de ye û Tirkîyê ew asmanên kontrola Rûsyayê yê li Sûriyê bikar aniyê. Hêjayî gotinê ye, dema êrîşa dagirkirina Efrînê ji Rûsyayê destûra bikaranîna qada asmanî dabû Tirkîyê ku ev piştî çend salan cara yekem e cardin ew destûr tê dayîn. Li gorî çavkaniyên cuda şervanên HSD, xelkê sîvil û leşkerên girêdayî artêşa Sûriyê jî di nav de, di êrîşa şeva borî de nêzî 40 kesan can daye.

PeyamaKurd

Parlamentoya Iraqê ji bo êrîşên Îran û Tirkîyê dicive: Pêşniyareke nû ya destûrî hat kirin

Hat ragihandin ku roja Sêşema heftiya bê Parlamentoya Iraqê derbarê êrîş û bombebaranên Îran û Tirkîyê yê li ser Herêma Kurdistanê de dicive.

Beriya rûniştina parlamena Iraqê Cîgirê Serokê Encûmena Nûneran a Iraqê Şaxewan Ebdullah ji bo rawestandina êrîşan, pêşniyareke nû ya destûrî pêşkêş dika.

Şaxewan Ebdullah ji K24ê re daye xuyakirin, divê hikûmeta Iraqê ji bo rêgirtina êrîşên Îran û Tirkîyê li ser xaka Iraqê û Herêma Kurdistanê, desthilatên xwe bikar bîne. Pêwîst e Herêma Kurdistanê xwediyê desthilateke tam be ku li ser bînpêkirina serweriya xwe ya yasayî, li cem aliyên navdewletî gilî bike ku ev jî karekî destûrî ye.

Hêjayî bibîrxistinê ye, bi taybet piştî zêdebûna protesto û serhildanên li Îran û Rojhilatê Kurdistanê, Supaya Pasdaran êrîşên xwe yê ser Herêma Kurdistanê bi hinceta hebûna partiyên Rojhilat zêde kirine û heta niha gelek pêşmerge jî bûne qurbanî.

Li aliyê din Tirkîyê jî bi hinceta PKKê bêrawestan êrîşên asmanî û bejahî li ser Herêma Kurdistanê berde-wam dika. Heta niha êrîşên Tirkîyê û Îranê yê ser xaka Herêma Kurdistanê tenê ji aliyê Bexdayê û civaka navdewletî ve tene şermezarkirin, lê ti pêngavek ji bo rawestandina wan êrîşên ku xelkê sîvil jî dibin qurbanî nehediye avêtin.

PeyamaKurd

Qetlîama Dersîmê û Îdamaya Serokê Kurdistanê Seyîd Riza

Di destpêka sedsala 20an de beşek berpirsiyarên kurdan xwe wusa qane kirin ku dema Atatîrk û hevalên wan yê Îttîhad Terakkiyê desthilatdarî ji Osmaniya werbigrin, dê rewşa kurdan û Kurdistanê baştir bibe. Ozerkbûna Kurdistanê dê firehtir bibe. Li Kurdistanê neteweya kurd dê zêdetir xwediyê maf be û desthilatdar û serwer be.

Atatîrk û hevalên wî ji bona ku şerê xwe yê desthilatdarî veşêrin, ji Tirkan û kurdan re gotin ku “welat ketiyê bin destê kafiran û gawûran, Ol a Îslamî jî dest diçe.”

Kurdan û Tirkan jî bi vê derewê bawer kirin, piştgiyaya Atatîrk û hevalên wî kirin.

Tîştêkî gelek aşkere hebû ku Atatîrk û hevalên wî eleqeya wan bi misilmanîyê re tune bûn. Ji bona vê jî piştî ku bûn desthilatdar, siyaseta wan ya stratejîk li dijî tevaya Tirkên ne burokratên sîvil û leşker; li dijî misilmanan û kurdan bûn.

Li Rûsyayê bolşewîkan encama darbeyeke leşkerî desthilatdarî di Oktobra 1917an de ji Çar girtibûn. Li Rûsyayê dîktatoriya xwe îlan kiribûn. Li dijî kapîtalîzmê û emperyalîzmê jî di nav şer de bûn. Atatîrk û hevalên wî ji bona ku piştgiyaya Yekîtiya Sovyetan bigrin, gotin ku “em li dijî emperyalîzmê nî.”

Lenîn jî di derbarê Atatîrk û hevalên wî de pesindar bû. Nivîsand ku “li Rojhilatê (li Şerqê) li dijî emperyalîzmê şerê yekemî yê milî şerê Atatîrk û hevalên wî ne.”

Atatîrk bi siyaseta xwe bi dualî serkeftî bû. Ji aliyekî de dostanî û piştgiyaya Îngîltereyê û Ewropayê wergirt. Li aliyê din, xwe li dijî emperyalîzmê nîşan da, piştgiyaya Yekîtiya Sovyetan wergirt. Lê hîn di nav şerê desthilatdarî de bû, hevalên Yekîtiya Sovyetan û berpirsiyarên Partiya Komûnîst ya Tirkîyê Mistefa Sûphî û hevalên wî di behra reş de bi destê Topal Osman dan kûştin.

Atatîrk û hevalên wî (yanî burakrasiya sîvil û leşker) piştî ku desthilatdarî ji Osmaniyan girtin, demekî dirêj derbas nebû dîktatoriyeke ava kirin. Di vê dîktoriyê de li dijî piraniya gelê Tirk yê îslamî û li dijî nereweya kurd siyaseteke qirêj û xeter û stratejîk ya tunekirinê meşandin.

Rejîma Dîktatorî ya Atatîrk, gelek aşkere diyar kir ku Kurdistan tune ye. Kurdistan axa wan e. Loma jî dagir kir. Tunebûna kurdan wek îdeolojiyeye fermî ya dewletê pejiwand. Tirkbûna kurdan wek sistem û îdeolojî pêşve ajotin. Ew otonomiya Kurdistanê ya teng ya dema Împaratoriya Osmanî jî, ji holê rakirin. Hemû mafên milî yê neteweya kurd xesip kirin. Ew kesên ku ji neteweya kurd, Kurdistanê, hêjayiyên neteweya kurd qal kirin, siza kirin û kûştin. Gelek aşkere tunekirina kurdan û jenosîdeke xurt meşandin.

Li dijî Dewlet û Dîktatoriya Atatîrk, ji bona kurdan xebat û têkoşîna milî ferz bibû. Loma jî di sala 1919an de kurdan li Koçgiriye jî bona serxwebûna Kurdistanê ketin nav têkoşîneke neteweyî. Dewleta Atatîrk ew serhildanan, bi qetlîamê temirand. Pişt re jî Serhildan û Têkoşîna neteweyî ya sala 1925an û Serhildana Agriyê û têkoşînên din yê neteweyî bi qetlîaman temirandin. Serokên wan tevgeran kûştin û îdam kirin. Kurd, ji Kurdistanê dûr xistin. Xwestin ku demografîya Kurdistanê

biguherin û Kurdistanê bikin Tirk.

QETLÎAMA DERSÎMÊ

Dersîm di nav aramî de jiyana xwe didomand. Xwediyê jiyana otonom û taybet bû.

Dersîmê bi awayekî bêdeng, jiyana û sîstem û dîktatoriya Kemalîstan nepejîrand. Ew sîstema qebûl nekir.

Wê demê Dewleta Atatîrk biryar da ku Dersîmê terbiye bike û teslîm bigre. Loma ji bona dest bi hereketekê leşkerî ya xurt bike, amadekarî kir. Rapor amade kirin. Ajan/sixûrên xwe şandin Dersîmê.

Piştî amadekariyek mezin, li Der-

sîmê tevger û hereketa leşkerî ya dewletê dest pê kir. Raste rast dest bi qetlîamê kirin. Li Dersîmê jin û mêr, kal û pîr, ciwan û zarok bi metodekî barbarî û hovîfî kuştin.

Ji bona ku vê qetlîama xwe jî rewşa û meşrû nîşan bide, diyar kir ku li Dersîmê serhildan û îsyaneke li hemberî Dewleta Atatîrk heye.

Gelek aşkere bû ku li Dersîmê serhildanek û îsyaneke tune bû. Dewleta Atatîrk ji bona ku Dersîmê teslîm bigre, bike cîwarê Dewleta Atatîrk ya resen, dest bi tevger û hereketa leşkerî kiribû.

Hemû belge û helwesta serok Seyîd Riza û hevalên wî jî, vê rastiyê nîşan didin. Eger niyeta Seyîd Riza û hevalên wî serhildan û îsyaneke bibûya, wê demê ji bona ku pirsê çareser bikin nedixûn Erzîncanê û dîl nedahat girtin.

Lewra helwesta wî ya dervekirinê jî diyar dika ku ew kurdekî û serokekî çîqas eqî û bê tirs e. Heger serhildan hebûya, wî wê demê li çiyayên Dersîmê mirin û şehîdbûn dida ber çav, li dijî Dewleta Atatîrk serhildana xwe didomand. Di çiyayên Dersîmê de jî Dewleta Tirk ya wê demê, nedikarî ku wî teslîm bigre.

Di şertên teknolojî de Dewleta Tirk 50 sal e ku li Dersîmê nikare zora çend îsyankara bibe.

Ji bona ku Dewleta Atatîrk li Dersîmê qetlîam bike raporên dewletê bi xwe hene.

Di van salên dawî de serokwezîrê Dewleta Tirk R.T. Erdogan jî diyar kir ku li Dersîmê serhildanek tune bû, lê dîsa jî dewleta wê demê li Dersîmê qetlîam çê kir.

Beşek dîrokzanê dewletê dibêjin ku di qetlîama Dersîmê de biryar û rola Atatîrk, an jî ya Îsmed Înonu tune ye.

Ev nêrîna dereweke mezin e û ji aliyê bûyer û belgeyan de jî derewîn derdikeve.

Keça Atatîrk ya menewî, Dersîm bi teyyareyê bombabaran kir.

Înonu, bi xwe li Dersîmê kontrola (mûrakabe) tevgera qetlîamê dika.

İbrahim GUÇLU

Di navbeyna Înonu û Atatîrk de, di mesela kurdan de, cûdabûnek tune bû.. Nekoyîyên wan li ser pirsên din bû.

Dîktatoriya Atatîrk, ji bona ku li Dersîmê jî serhildanekê provoke bike, gelek planên xirab çêkirin. Ew jî diyar bûne û derketine holê.

Min van nêrînan, di gelek telewîzyonên Tirk de anî ser zimên, bi gelek kesan re niqaşê min bûye. Gelek kesan jî piştgiyaya nêrînan min kirine.

ÎDAMA SEYÎD RIZA

Serokê Neteweya Kurd Seyîd Riza, di 5 Îlona 1937an de dema ku ji bona aştiyê diçû Erzîncanê, ew û 37 hevalên xwe dîl hatin girtin. Salên wî hat mezin kirin, ew di 15.11.1937an de li Elazîzê li Qada Bazara Genim hat derve kirin. Hemen rojê kurên wî yê delal jî salên wî jî hat mezin kirin, berî wî hat derve kirin.

Wek Serok Seyîd Riza gotiye, ji vê yekê mezintir zilûm, hovîfî, barbarî nabe.

Divê tevayî kurd tu demekê serokê neteweyî Seyîd Riza û hevalên wî yê şehîd bîra nekin. Her dem bi rêz bibîrbînin. Ji ceribandînan wan ders derxînin.

EW KESÊN PIŞTGIRÊN NÊRÎNÊN KEMALÎSTAN E, JI KURDAN RE ÎXANET DIKIN

Dewletê li Kurdistanê xirabiyên mezin kir, qetlîam û komkujî pêk anî, lê ev bi gelek hêsanî veşart. Bûyer manipule kirin. Piştî demekê ji bona xwe dîrokzan çêkirin. Dîrokzanên dewletê rastî teorîze kirin. Ji bona xirabiyên dewletê, ji bona komkujî û qetlîamên li Kurdistanê îdeolojiyeye fermî ava kirin.

Demeke dirêj piraniya wan kurdan bawerî bi nazarî û teoriyên fermî yê Dewleta Kemalîst anî.

Beşek kurd jî ji tirsan re nikarî li dijî van teoriyên dewletê û îdeolojiya fermî dervekin.

Hîç şik tune ye ku beşek kurd jî, ji bona berjewendiyaya xwe ya burokratik û akademîk û aborî û wekî din, ev nêrîn û teoriyên dewletê û îdeolojiya fermî parastin. Heta îro jî parastina wan dom dika.

Piştî salên 1965-69an û bi taybetî jî piştî sala 1974an, ew derewên Dewleta Kemalîst û teoriya wan a fermî û îdolojiya wan ji aliyê kurdperwer û rewşenbîrên kurd, rêxistin û siyasatmedarên Kurdistanê ve hatin teşhîr kirin. Rastiyên dîrokî derketin derve. Lê dîsa jî dewletê û hevalbendên wan dev ji vê teorî û îdeolojiya xwe ye fermî ber neda.

Min jî ev teoriyên Dewleta Kemalîst ya Kolonyalîst di gelek bernamêyên telewîzyonên tirkan de rexne kir, derewîn derxistin.

Diyarbekîr, 18. 11. 2022

Partîyek Tirkîyeyî nikare pêşengîya tifaqek Kurdistanî bike

Cano Amedî

Li Tirkîye û bakurê Kurdistanê, pirs hilbijartinên Parlementoya Tirkîye û serokomariyê di rojevê de bi germî tê gotubêj kirin. Ji bo hilbijartina tifaqên cuda tene avakirin. Lê pirs Kurd di rojevê de gelekî ne diyar e. Ji bo vê yekê me hinek pirs aresteyî Berdevkê Tevgera Demokratîk a Kurdistan (TDK) birêz Cano Amedî kirin. Me xwest ku em dîtina wan di derbarê hilbijartinan de bizanin. Em weke TDK-Tevger di vê bawerîyê de ne ku rîya welatekî serbixwe, neteweyekî azad û civateke demokratîk, di yekîtî û hevkarîyên neteweyî, demokratîk û kurdistanî de derbas dibe.

Rojeva kurd: Gelo li gora bawerîya we dê encamahilbijartinan çawa be? Dê Encama hilbijartina çi bandora xwe li ser pirsgrêka Kurda hebe?

Cano Amedî: Di vê rewşa tevlihev de, wê zahmet be ku em bikaribin li ser encamên hilbijartinan zêde texmînan bikin. Lê em dikarin bi hêsane bibêjin ku di vê rewşê de, wê ji bo tevgera neteweyî û demokratîk ya Kurdistanê tu encamên bi destan bêne girtin tune be. Ji ber ku dewleta Tirk hebûna xwe li ser bingehê înkâr û tunekirîna miletê Kurd avakirîye; ev siyasetek stratejîk û bingehîn ya vê dewletê ye. Loma jî, bandorên hilbijartinan di vê siyaseta dewleta Tirk ya stratejîk û bingehîn de ne xwedî rolek zêde girîng e û heta îro jî rê li ber guherdina û çareserîya pirs meletê Kurd û Kurdistanê venekirîye.

Weke tê zanîn, DewletaTirkîyeyê li ser înkâr, tunekirîna û asimlasyona miletê Kurd û pêkhatiyên Kurdistanê hatiye avakirin; li gorî qanûna bingehîn, qanûnên partîyan û hilbijartinan; herweha li gorî Destûra Navxweyî ya ParlementoyaTirkîyeyê û sazûmana parlamentoya heye ku zimanê Kurdî dahî weke "zimanekînenas" pêname dibe, ev parlemento dê nikaribe bibe çîhê çareserîya pirs miletê Kurd û Kurdistanê.

Ev parlemento dê nikare bibe çîhê avakirina demokrasîyek rastî, azadîyê, wekhevî û dadmendîyê. Em di vê bawerîyê de ne ku pirs neteweyî û demokratîk ya miletê Kurd û Kurdistanê bi hevdîtîna di navbêna nûnerên gelê Kurdistanê û DewletaTirkîyeyê û bi çavdêriya dewletên cihanê dikare bê çareserîkirin. Loma jî divê em li gorî vê rastîyê û vê çarçeweyê, li pirs hilbijartinan binerîn û "hêviyên bêhîvî" ji hilbijartinan nekin. Lê eger em bikaribin ji bo tevgera rizgarîxwazîya neteweyî û demokratîk; ji bo azadîya gelê xwe û daxwazên wî yê acîl, weke derfet û qadek xebat û têkoşînê bi kar binîn, emdê li gorî û mercên wê demê, rewşê binirxînin û helwestê bistînin.

Rojevavakur: Li Tirkîye bi navê "Tifaqa Cumhur" û Tifaqa Millet" du tifaqhene, HDPê jî li gel hinek partîyên çepên Tirkî tifaqek ragihand û herweha di serokatîya HDPê de bi navê "Ti-

faqa Kurdistan" jî tifaqek heye. Hûn vê rewşê çawa dinirxînin?

Cano Amedî: Di vîwarî de, divê em xalekê zalal bikin ku HDP bi xwe, xwe weke partîyek kurd û kurdistanî nabîne; ew xwe weke "Partîyek-Tirkîyeyî" pêname dike. Li gorî me partîyek Tirkîyeyî nikare pêşengîya tifaqek kurdistanî bike. Ji xwe di vê em diyar bikin ku heta niha ev partî û derdorên xwe weke "Tifaqa Kurdistan" bi nav dikin, bi awakî resmî xwe ji raya giştî re îlan nekirine; program û armanca xwe jî deklare nekirine. Lê ji tecrûbeyên heta niha em dizanin ku gengeşî û bazarîya berjewendiyên şexsî an partîyan yê ji bo „kursîyan“ bêtir dikevin rojevê û geş dibin. Em ne di vê bawerîyê de ne ku lêgerîna „tifaq“ û bazêrên bi vî rengî, wê feydê bighîne tevgera neteweyî û demokratîk ya Bakurê Kurdistanê. Pêwîstiya tevgera neteweyî û demokratîk, bêtir bi hevkarî, yekîtî, hevahengî û platformên li ser esasê prensîbên siyasî yê stratejîk û mayinde; herweha tevkarî û platformên cihêreng yê pêdivî û daxwazên acîl yê miletê Kurd û kurdistanîyan hene.

Rojevavakur: Gelo li gorî HDP nûnerîya Kurda li Tirkîye û bakurê Kurdistanê dike?

Cano Amedî: Li gorî me, partîyek tirkîyeyî nikare nûnerî an jî pêşengîya tevgera rizgarîxwazîya neteweyî ya miletê Kurd û kurdistanîyan bike.

Rojevavakur: Heta wekê gavê hun ne di nava Tifaqî de ne û we tu tifaq jî ranegihandiye. Di vê derbarê de hun di navat evgerekî de ne ? Dîtina we diderbarê Tifaqa de çi ye?

Cano Amedî: Li gorî me, teva hinek xatên zêde nezela, li Bakurê Kurdistanê du xetên easî û berbiçav hene. Yek jê xeta neteweyî, demokratîk û kurdistanî ye; xeta din jî xeta entegrasyon û kedîkirina miletê Kurd û kurdistanîyan bi dewletaTirkîyeyê re ye. Lê mixabin xeta engrasyonê di van şert û mercên heye de, xeta serdest û girseyî ye; xeta neteweyî, demokratîk û kurdistanî di warê rêxistinî û piştgirîya di nava xelkê de jar û hejar e. Loma jî yek ji erk û wezîfeyên tevgera neteweyî û demokratîk ya bingehîn jî ew e ku li Bakurê Kurdistanê rê li ber vê stratejî û projeya entegrasyona bi dewleta kolonyalist, teslimgirtin û kedîkirina ji bo tirkîyeyîbûnê bigre. Ji ber ku yek ji astengên herî sereke ya li hemberî tevgera rizgarîxwazîya neteweyî, ev projeya kedîkirin ya tirkîyeyîbûnê ye. Ev siyaseta dewletaTirkîyeyê û hevkarên wê ya entegrasyon û kedîkirinê, bîr û bawerîyên ji bo weletakî serbixwe, miletekî azad û civateke demokratîk jar û hejardiye; serê gelek kurdên welatparêz tevlihev dike, bîr û bawerîyên neteweyî şolî dike. Tiştê herî xerab jî PKK û hinek derdorên bi wê ve girêdayî ne, ev yek kirine siyasetek stratejîk û gelek kurdên welatparêz jî piştgirîya wan dikin.

TDK- Tevger, di van şert û mercên îro de, li Bakurê Kurdistanê avakirina hevkarîyek siyasî ya li ser xeta neteweyî, demokratîk û kurdistanî weke wezîfeyek girîng û acîl dibîne. Li Bakurê Kurdistanê îro tunebûna hevkarîyek weha, di her qada xebata siyasî, rêxistinî, civakî û kulturî de derdikeve pêşîya me. Loma jî TDK-Tevger hewil dide û wê hewil bide ku bi partî, rêxistin û hêzên neteweyî û kurdistanî re, li ser bingehê bîr û bawerîyên ku Kurdistanê weke welatekî kolonî û dabeşkirî, miletê Kurd weke

miletê perçekirî û Alaya Kurdistanê weke sembola neteweyî dibîne û mafê çarenivîsa xwe tayinkirî jî bo miletê Kurd diparêze, yekîtî û hevkarîyên siyasî û rêxistinî yê stratejîk ava bike. Herweha; TDK-Tevger wê hewil bide ku li gorî rewş, pêwîstî û menfeetên tevgera neteweyî û demokratîk, bi hemû rêxistin û dezgehên cihêreng yê civatê re, hevkarî û xebatên demkî yê hevbeş bike. TDK-Tevger, girîngîyek taybetî dide xebat û kampanyayên gelemperî yê ji bo parastin û geşkirina zimanê kurdî, çanda kurdistanî û parastina kevneşopiyên dirokî û xwezaya Kurdistanê. Bê guman, TDK-Tevger wê li gorî hêz û derfetên xwe bi awakî çalak, beşdarî nav van xebat û platforman bibe.

Di vê çarçeweya giştî ya me li jorê diyar kir, em xebat û hewildanên PAK, PSK û TDK-TEVGERÊ ya ji bo avakirina hevkarîyek neteweyî, demokratîk û kurdistanî, herweha "Ji bo rê li berçareserîya pirsakurd û Kurdistanê vebe, û li ser Daxwazên Acîl" avakirina platform an jî aliyekî herîberfireh yê kurdan gelekî girîng dibînin. Bêgûman, em hevkarîyek weha, weke pêngav û helwestek girîng û bingehîn ya xebat û têkoşîna neteweyî û demokratîk ya Bakurê Kurdistanê dibînin.

Rojevavakur: Hun dikarin li gel HDPê bikevin nava "Tifaqa Kurdistan" de yan helwesta we çîye?

Cano Amedî: Yekîtî, tifaq an jî hevkarîyên kurdistanî, di nava tevger, rêxistin û pariyên kurd û kurdistanîyan de pêk tên. Weke me li jor jî diyar kir, em ne di wê bawerîyê de ne ku „partîyek tirkîyeyî“ dikare „tifaqek kurdistanî“ ava bike û pêşengîya wê bike. Em di vê bawerîyê de ne ku, divê partî û rêxistinên kurd û kurdistanîyan, divê li ser programek neteweyî û demokratîk ya hevbeş hevkarîyek neteweyî, demokratîk û kurdistanî ava bikin. Ev hevkarî dikare ji bo bidestxistina hinek mafên çandî, ziman û daxwazên acîl yê miletê Kurd û kurdistanîyan bi partî, rêxistin, tevger û dezgehên sîvil û meslekî re, platformên cihêreng û berfireh ava bike. Em ji bo bidestxistina û parastina mafên neteweyî û demokratîk yê miletê Kurd û kurdistanîyan amade ne bi hemû partîyên Kurd û Kurdistanê re pêwendiyên xwe bidomînin û geştir bikin.

Rojevavakur: Gelo hun platformek Kurdistanî ku li ser bingehê destxistina mafê rewa yê Kurdan wek pêwîstiyekî dibînin? Ji bo vê çi pêwîstî bê kirin?

Cano Amedî: Weke me li jor jî diyar kir, em li Bakurê Kurdistanê, yekîtî û hevkarîyên li ser xetek neteweyî, demokratîk û kurdistanî girîng û pêwîst dibînin; ev wezîfeyek esasî ya tevgera rizgarîxwazîya neteweyî ya Bakurê Kurdistanê ye. Em weke TDK-Tevger di vê bawerîyê de ne ku rîya welatekî serbixwe, neteweyekî azad û civateke demokratîk, di yekîtî û hevkarîyên neteweyî, demokratîk û kurdistanî de derbas dibe. Pêwîstiya gelê Kurd û kurdistanîyan li hemû perçeyên Kurdistanê bi bi yekîtî, hevahengî û tifaqên stratejîk, rasteqîn û mayinde heye. Pêwîstiya me bi hişmendîyek netewî û demokratîk, bi xurtkirin û parastina destkeftiyên neteweyî heye. Ev wezîfeyek dirokî ya hemû partî, rêxistin, welatparêz û rawêşbirên kurdan e.

Em bi hevdû re dikarin bi hêzîr bibin û bêtir dikarin lêstik û planên dewletên dagirker û hevalbendên wan pûç û stewart bihêlin.

Bi rêz û silavengerm.

Aleksandr Lavrentyev li ser Kurda daxwuyanî da

Nûnerê serokê Rûsyayê yê Putin ku ji Sûriyê berpirse Aleksandr Lavrentyev ragihand ku eger pirsgrêka Kurd li Rojavayê Kurdistanê çareser bibe, wê ji herêmê re îstîqrarê

bîne. Lavrentyev, ragihandina xwe piştî civîna Formata Astanayê ku li Kazakistanê hat kirin, da. Nûner, siyaseta Amerîkayê ya li Sûriyê weka felaket binav kir. Lavrentyev weha got:

"Welatên Rojavayî platforma Sûriyê ji bo bi Rûsya re rû bi rû bibin û ji bo rûmeta welatê me kêr bikin bikartînin. Ji ber wê, van welatan ji bo welatên Erebi li herêmê îstîqrarê pêkneynin, ji destê wan çî tê dikin.

Heyetên Amerîkayê meha borî li Rojava bi rêvebirên Kurdan re civiyên û hişyariyê dan grûbên Kurdan da bi Şamê re pêngavan navêjin. Bi rawestandina desteka ji bo Kurdan, wan tehdîd kirin. Kurdên Sûriyê di destê Amerîka de rehîne ne. Welatên Rojava li ser Kurdên Sûriyê zordariyê dikin. Eger ne ji zordariya Amerîkayê bûya, ez bawerim pirsgrêka Kurd dikaribûn bilez çareser bibûya. Em dikarin bibin alîkar ku pirsgrêka Kurd çareser bibe û li herêmê îstîqrar çêbibe.

Me Platforma Astanayê ji bo hemkarîna me yê Tirk li Sûriyê di bejayiyê de operasyonên fireh nekin, bikaranî. Eger operasyonê bidin destpêkirin, ne tenê li Rojava lê di Rojhilata Navîn de dibe ku gelek tevlihevî zêde bibe. Divê îzin nedin vê yekê. Em hêvî dikin ku argûmanên me ji aliyê Ankara de bin berçav û çareseriyên din bêne dîtin. Divê Ankara li Rojava di operasyonan de hêzekî zêde bikar neyne." Di Platforma Astanayê de Rûsya, Îran û Tirkîye hene ku li Kazakistanê civîna wan hat kirin. Lê her sê dewlet jî balkêşe heya niha di mijara pirsgrêka Kurdên li welatên xwe ji Kurdan re ti çareserî nedîtine heya ji Sûriyê re bibînin. Ev jî şiroveya siyasatmedarên ku di pirsgrêka Kurd de pisporin dibêjin.

PeyamaKurd

CENTCOM: Operasyonên Tirkîyê ji bo me talûke ne

Femandariya hêzên Navendî yê (CENTCOM) yê Amerîkayê bertekê nîşanî operasyonên Tirkîyê yê li ser Sûriyê da û got operasyon ji bo leşkerên Amerîkayê yê li Sûriyê tehdîd û talûkeyan çêdike. Serokerkanê artêşa Amerîkayê Mark Milley di rêya telefonê de bi serokerkanê Tirkîyê bi Yaşar Güler re axifiye. Tevî

behşa navê Sûriyê nehatiye kirin jî Mark Milley gotiye:

"Li ser çend xalên stratejîk yê li ser berjewendiyên hevpar em axifn. Tirkîye hevkarê NATO yê yê weka mifteye. Amerîka qiymetê dide tatkiliyên stratejîk."

Serokerkaniya artêşa Tirkîyê li ser axaftina di rêya telefonê de ya di navbera orgeneral Güler û Milley de got ku li ser mijarên rojane axifîne. Li aliyê dinê berdevkê hêzên femandariya navendî yê Amerîkayê (CENTCOM) Albay Joe Buccino li ser operasyonên ku dewam dikin bi nivîskî got:

"Em li hemberê her tevgerên ku îstîqrara Sûriyê xerab bikin. Van tevgeran dikin ku car din IŞİD derê ortê, ji bo herêmê tehdîd nekin em tédikoşin lê armancên me yê hevpar tehdîd dikin. Em agahdar bûn ku operasyona hewayî ya Tirkîyê ji bo leşkerên Amerîkayê û xebatkarên leşkerî tehdîdîn."

Albay Buccino got ku niha nikarin ciyê baregeha leşkerî ya Amerîkayê bidin.

PeyamaKurd

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

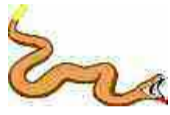
diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çiyə# Ev **Cûcike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

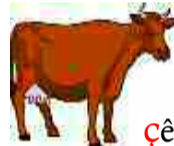
Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

Dd

defter

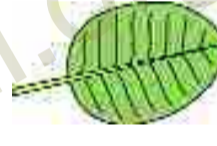
Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

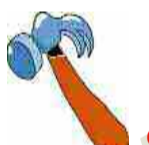
elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynıqdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

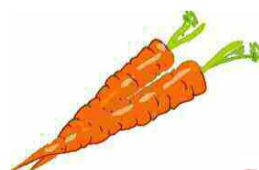
fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

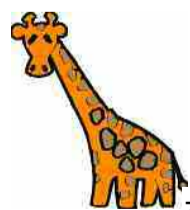
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

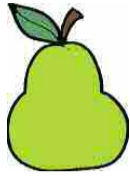

guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

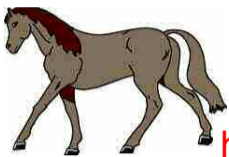
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirc

Ev çîye? Ev hircê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dèvdîr.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

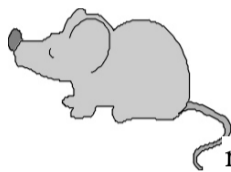
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

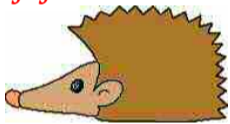

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

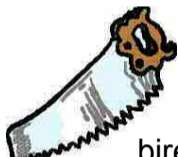
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

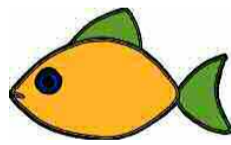
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbîndir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

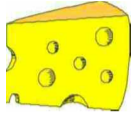

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyê? Ev penîre.
Bu nêdir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

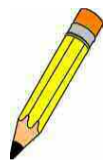
pîvaz

Ev çiyê? Ev pîvaze.
Bu nêdir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyê? Ev perçemeke.
Bu nêdir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyê? Ev pênûse.
Bu nêdir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

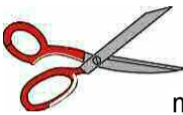

beq

Ev çiyê? Ev beqe.
Bu nêdir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyê? Ev qaze.
Bu nêdir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyê? Ev meqese.
Bu nêdir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyê? Ev portqale.
Bu nêdir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

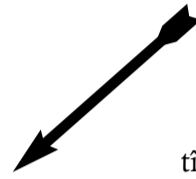
şêr

Ev çiyê? Ev şêre.
Bu nêdir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyê? Ev kêwrîşke.
Bu nêdir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyê? Ev tîre.
Bu nêdir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyê? Ev roviye.
Bu nêdir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyê? Ev sêve.
Bu nêdir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyê? Ev stêrke.
Bu nêdir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyê? Ev şûre.
Bu nêdir? Bu qilncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyê? Ev şeye.
Bu nêdir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tiîr

Ev çiyê? Ev tiriye.
Bu nêdir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyê? Ev tûtiye.
Bu nêdir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyê? Ev seye.
Bu nêdir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyê? Ev sêvike.
Bu nêdir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyê? Ev şîre.
Bu nêdir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

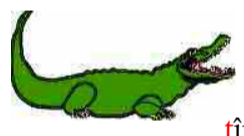
şûşe

Ev çiyê? Ev şûşeye.
Bu nêdir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyê? Ev pirtûke.
Bu nêdir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyê? Ev tîmsahe.
Bu nêdir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyê? Ev utiye.
Bu nêdir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyê? Ev bilûre.
Bu nêdir? Bu tütëkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyê? Ev brûske.
Bu nêdir? Bu ıldırımđır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözđür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

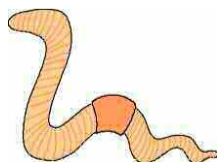
keVok

Ev çiyê? Ev keVoke.
Bu nêdir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyê? Ev gule.
Bu nêdir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyê? Ev kurme.
Bu nêdir? Bu qurđđur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyê? Ev çûke.
Bu nêdir? Bu quşđur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyê? Ev dupişke.
Bu nêdir? Bu eqrëbđir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyê? Ev biVire.
Bu nêdir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyê? Ev berçavike.
Bu nêdir? Bu eynëkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

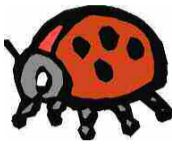
Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzêndir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

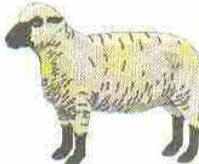
kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêklickdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

yek

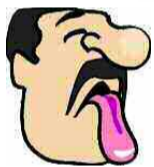
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

В Иране за поддержку протестующих задержали известную актрису

20 ноября власти Ирана задержали известную актрису за ее поддержку продолжающихся протестов, первоначально вызванных смертью Махсы Амини, арестованной полицией нравов и погибшей в заключении. Катаюн Риахи, исполнительница роли Зуллейхи в иранском исламском телесериале "Пророк Джозеф", была задержана, когда находилась дома недалеко от города Казвин. Хотя власти не представили четкой причины ее задержания, Риахи, вероятно, была взята под стражу за то, что снялась без платка в поддержку акции протеста женщин и общенациональных демонстраций, которые охватили более 150 городов страны. Ранее в этом месяце известная иранская звезда Таране Алидуст также опубликовала в социальных сетях свою фотографию без хиджаба и с лозунгом демонстрантов на курдском языке: "Джин. Джиян. Азади" ("Женщина. Жизнь. Свобода").

kurdistan.ru

ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ		Azerî		
N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Hazırladı İsmayıl TAHİR

ООН осудила новую атаку Ирана на Курдистан

Специальный представитель Генерального секретаря ООН по Ираку Жанин Хеннис-Пласшерт выразила обеспокоенность в связи с очередным иранским нападением на Курдистан, заявив, что Ирак не должен допускать дальнейших боевых действий.

22 ноября, второй день подряд Иран осуществил новую ракетную и беспилотную атаку против оппозиционных партий в различных районах Курдистана. Днем ранее, 21 ноября Тегеран атаковал Кою и Заргвез в провинции Эрбиль, убив двух членов курдской иранской партии.

"К сожалению, мы можем только повториться. Продолжающиеся иранские атаки недопустимы. Ирак должен действовать как единое целое, чтобы не дать возможности для дальнейших боевых действий. Сила за границей начинается с единства дома", — написала Хеннис-Пласшерт в Twitter.

Миссия Организации Объединенных Наций по содействию Ираку (МООНСИ) заявила, что эти неоднократные нападения Ирана нарушают суверенитет Ирака, и они "должны прекратиться".

"Такая агрессия не только безоглядно нагнетает напряженность, но и приводит к трагедии. Какие бы внешние счета ни стремилась свести соседняя страна, использование установленных дипломатических инструментов — единственный путь вперед", — подчеркивается в заявлении. Посол США в Ираке Алина Л. Романовски также выступила с заявлением по поводу возобновившихся атак, подчеркнув, что они подрывают стабильность в Ираке. "Очередной день, еще одно вопиющее нарушение Ираном территориальной целостности Ирака. Эти почти ежедневные нападения на Иракский Курдистан — это не то, чего иракский народ заслуживает или ожидает от соседа, и служат только подрыву стабильности, безопасности и суверенитета Ирака", — заявила посол США в Twitter. **kurdistan.ru**

Силы безопасности Ирана убили еще трех мирных жителей

По меньшей мере трое мирных жителей были застрелены и еще 15 получили ранения в Джванро, округе иранской провинции Керманшах, в результате стрельбы со стороны иранских сил безопасности в понедельник, 21 ноября.

Сегодня жители Джванро похоронили тела шести мирных жителей, застреленных правительственными войсками страны. На обратном пути с кладбища иранские силы снова открыли по ним огонь, в результате чего, согласно первоначальному сообщению, еще трое мирных жителей были убиты и более дюжины ранены.

Протесты по всему Ирану, особенно в курдских городах, спровоцированные смертью курдянки Махсы Амини в полиции нравов, продолжаются уже более двух месяцев. Во многих городах страны сотни жителей были убиты и ранены. Прошлой ночью Арсалан Ярахмеди, глава правозащитной организации "Hengaw", сообщил о гибели более 10 курдских протестующих: "Восток [Иранского Курдистана] сегодня истекает кровью, здесь более 10 мучеников". **kurdistan.ru**

Премьер-министр Барзани и китайский посол обсудили пути решения проблем Эрбиля и Багдада

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани 22 ноября принял посла Китая в Ираке Цуй Вэя, с которым обсудил в том числе проблемы, стоящие между Эрбилем и Багдадом.

Во время встречи курдский премьер рассказал о реформах, проводимых его правительством для диверсификации экономики, устранения бюрократии и облегчения иностранных и внутренних инвестиций.

Со своей стороны, китайский посланник приветствовал "усилия и сотрудничество" правительства Курдистана по укреплению двусторонних связей и содействию тор-

говле и инвестициям между Курдистаном и Китаем.

Стороны также подчеркнули важность поддержки безопасности

и стабильности в Курдистане, а также решения застарелых проблем, стоящих между Эрбилем и Багдадом. **kurdistan.ru**

Сирия предупредила Турцию о прямом военном конфликте

Дамаск осуждает военные атаки Турции на север Сирии, дальней-

ше депутат парламента арабской республики — Муханнад аль-Хадж.

вооруженную борьбу".

Муханнад аль-Хадж напомнил: сирийская и турецкая армии уже имели опыт боестолкновений в районе Идлиба в 2020 году, возле города Саракиба, и "турецкая армия понесла большие потери в технике и живой силе".

Турция 19 и 20 ноября провела воздушную операцию "Коготь и меч" против курдских формирований в Сирии и Ираке. По словам президента Турции Реджепа Тайипа Эрдогана, армия нанесла удары по 45 целям на глубине около 140 км в северном Ираке (Турция ведет там операцию против курдов с апреля), еще 44 цели были поражены на глубине около 20 км на севере Сирии.

Глава Минобороны Турции Хулуси Акар сослался на право страны на самооборону в соответствии со статьей 51 Устава ООН. Воздушные атаки стали возмездием за теракт в Стамбуле 13 ноября — тогда погибли шесть человек, пострадали свыше 80.

Целью ударов министр Акар назвал позиции Рабочей партии Курдистана и ее сирийских ответвлений. Курдские формирования "Сирийских демократических сил" (SDF), контролирующие районы на северо-востоке Сирии, заявили о 14 мирных жителях, погибших в результате атак. **kurdistan.ru**

шие удары могут привести к прямому столкновению армий двух стран. Об этом "Известиям" заявили в сирийском парламенте. Зампред международного комитета парламента Сирии Аммар аль-Асад сказал "Известиям", что Дамаск "не потерпит турецкую операцию на севере Сирии".

"Любые удары — это продолжение турецкой оккупации севера Сирии. Наша армия на своей земле, ее долг — защищать родину и своих граждан от любой агрессии", — подчеркнул политик.

Если цель Турции действительно "ликвидировать террористов", то для этого требуется прямое согласование с правительством Сирии, заявил "Известиям" другой

"До сих пор Турция не смогла обеспечить военную координацию между турецкой и сирийской армиями, это приводит к потерям. А они откровенно подрывают все усилия, предпринятые для возобновления отношений между Сирией и Турцией при посредничестве России и Ирана", — подчеркнул он.

По его словам, Дамаск призывает правящую в Турции Партию справедливости и развития координировать свои действия напрямую с сирийской армией, "иначе Сирия поставит эти атаки в разряд агрессии против своих сил и будет иметь законное право ответить на эту агрессию и оккупацию всеми доступными средствами, включая

CENTCOM заявил, что удар Турции по позициям курдов в Сирии не угрожал ВС США

Удар ВС Турции по базе курдских формирований на севере Сирии не угрожал безопасности находящихся в регионе американских военных, заявили в Центральном командовании Вооруженных сил США (CENTCOM).

Там уточнили, что американские войска располагались минимум в 20 - 30 км от мест, которые обстреливала Турция.

Ранее региональные СМИ сообщали, что Турция нанесла удар по базе на северо-востоке Сирии, которую использовали как отряды сирийских курдов, так и международная коалиция во главе с США.

На выходных самолеты турецких ВВС нанесли удары по позициям курдских Сирийских демократических сил в нескольких населенных пунктах на севере Сирии, в частности, по стратегически важному городу Кобани недалеко от турецкой границы.

Впоследствии президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган, говоря об ударах турецких военных по позициям курдских военизированных формирований на севере Сирии и Ираке, заявил, что устранит исходящую от них "террористическую угрозу".

"Линия безопасности должна быть отодвинута на должное расстояние от границы", - сказал президент, подчеркнув, что сухопутная операция может начаться "скоро, с помощью Всевышнего". В прошлом ВС Турции уже проводили сухопутные операции против курдских группировок на севере Сирии. Анкара считает такие формирования террористическими и стремится создать пограничную буферную зону, в которой не будет бойцов-курдов. **kurdistan.ru**

Прошу и умоляю Вас!

Мой отец Барие Бала - курдский поэт, писатель и драматург, член Союза писателей Курдистан PEN-a Kurd, ушел из жизни 25 мая 2020 года, оставив после себя колоссальное литературное наследие.

Его патриотические стихи вдохновляли и вдохновляют наших воинов на поле боя, а лирические стихи уже давно стали песнями, которые влюбленные молодые пары поют свои возлюбленным.

Вплоть до своей кончины, будучи тяжело больным, он не выпускал перо из рук и писал, повторяя:

– Я не увидел твоей независимости, Родина моя, так пускай мои дети и внуки хотя бы увидят, а я до последнего своего вздоха буду продолжать служить тебе!

Недавно я перебирал рукописи отца и нашел среди них обращение к курдским лидерам «Nîvî û Îltîmaê dikim (Прошу и умоляю Вас)», что по сути является его завещанием. Я счел нужным перевести его на русский, так как не все курды владеют курдским языком.

Прошу и умоляю Вас!
(завещание Барие Бала)

Наши мудрые руководители, знатоки политики, патриоты, благородные, достойные, храбрые, именитые и уважаемые лидеры, я обращаюсь к вам. Сегодня судьба нашего народа в ваших руках. Всевышний Бог наконец-то вспомнил про нас, улыбнулся нам. Наконец-то курды проснулись от тяжелого сна и требуют свои права.

Вы тоже встаньте и оглянитесь вокруг себя, и осознайте кто вы есть!

Такая возможность выпадает раз в жизни. Сегодня эта возможность в ваших руках. Возможность – это сокол, улетит, больше назад не вернется. Нужно продолжительное время, чтобы снова он вернулся.

Я пожилой, бедный, несчастный поэт, увидевший все горести и невзгоды, которые враги принесли нашему народу и нашей родине, всю свою жизнь оплакивающий судьбу курдов и Курдистана, поэт со сломанными крыльями, обездоленный, беспомощный и многострадальный, живущий вдалеке от Родины, от имени всего народа, превращенного в бесправного раба на своей земле, молю вас! Я склоняю перед вами свою голову и говорю:

Хватит уже!!! Хватит, чтобы наши кровавые враги топтали нашу честь! Разрушали наши дома и присваивали себе наше имущество! Прятали нашу

(завещание Барие Бала)

историю! Уничтожали нас! Отрицали нас как народ! Приписывали себе нашу культуру! Закапывали в земле наши исторические памятники! Наши героев, витязей и храбрецов мучали в тюрьмах, вешали, расстреливали! В наших домах господствовали над нами! Как дикие волки истязали и мучали нас! Убивали наших отцов и матерей! Наши красавицы забирали в дома терпимости и проводили с ними свой досуг! Наши детей оставляли сиротами! Наши вершины дремали под снегом, а мы спали в грязи, слякоти, скверне, не понимая ничего из своей жизни! Сегодня мы есть, завтра нас нет! Как животное уходило из жизни, не оставив после себя ничего! Что мы видели в своей жизни? Ничего хорошего!

Вновь и вновь прошу, и умоляю Вас! Объединяйтесь! Не упускайте этот шанс, эту возможность! Дни освобождения нашей любимой Родины приближаются! Не повторяйте событий 1920-1923 гг.! Не говорите – «Я и только Я»! Пожалейте свой несчастный, обездоленный, разбросанный по всему миру народ!

Хватит!!! Объединяйтесь!!! Громким голосом заявите о себе! Со всей силой и мощью нанесите удар по врагу и провозгласите – «До здравствует наш независимый Курдистан!»

Как гадюке разможжите и раздробите голову нашего врага! Пускай как щенки заскулят и убегают с нашей родины туда, откуда они пришли и исчезнут там! Пусть бояться и трепещут перед нашим единством!

Запомните – «Если народ един, никто и ничто перед ним не устоит!» - гласит народная пословица! И я, увидев это, радостно воскликну:

- Родина сладка! И слаще него нет ничего!

И буду снова и снова повторять:

- Ах душа моя! Ах сердце мое! Пусть я буду жертвой тебе - Родина моя!

Пусть наш народ будет признан другими народами, как храбрый, патриотичный и героический народ! Пускай наш триколор займет свое место среди флагов государств мира! И никто больше не посмеет скинуть и растоптать его! Флаг – это честь и достоинство народа!

Я считаю нужным повторить слова из своего стихотворения:

**Dinya hejya, dinya rabû,
Kurd nebû yek, hişyar nebû,
Nika dike dewa heqe,
Hetû dibên: - Kurd neheqe.**

Мир задрожал, мир восстал

Курды не объединилась, не пробудились

Ныне ведет он справедливую борьбу,

Все ему твердят – Ты виноват.

(построчный перевод Анаре Барие Бала)

Совместно решайте свои проблемы и единым фронтом заявите о независимости Курдистана! Отрежьте языки наших врагов, чтобы они больше не могли говорить – Курдов нет! Курды виноваты!

Курды есть! Курды здравствуют! И дай Бог в скором будущем Курдистан получит свою независимость! Все четыре части Курдистана будут объединены в единое мощное и прекрасное государство!

Барие Бала

поэт, писатель, драматург

Член союза писателей Курдистана PEN-a Kurd

Перевел с курдского языка

Публицист и переводчик

Анаре Барие Бала (Зердеште Кал)

Agrî, Sîpan tacê minin,
Mûrad, Erez hêsrên minin,
Qazî, Barzan kalên minin,
Dest ji axam vekîşîne.

Te sedava gel helandin,
Reh-rîçalên wan rizandin,
Ez kardûxim, ez nahelim,
Dest pêşîra min vekîşîne.

Erf, edetêm pêpez meke,
Qeyd-zincîrê milêm veke,
Aşîtyê bide gela,
Dostî bibe xemla dila.
Dest ji zûlmê vekîşîne.
Dest ji zarêm vekîşîne.

Tu nûh hatî ser vê axê,
Şûn, milkê te li vir tune.
Dicle, Firat çavên minin,
Destê xwe jê vekîşîne.

Ayasofya te kir mizgevt,
Min jî tev te li vir mêj kir,
Çevlikamin ne Bîngole,
Destê xwe jê vekîşîne.

Ji ku hatî, hetanî ku,
Pêş dîrokê rû reşî tu.
Qetilkarî, him jî kedxur,
Nabe bira, tu cara gur.

CELLAD

Zimanê te boynet teye,
Ew ji min ra pêwîst nîne.
Zimanê min heya mine,
Destê xwe jê vekîşîne.

Te Dardanê kir milkê xun,
Ser wê tune qet çavê min.
Behra Wanê ruhê mine,
Destê xwe jê vekîşîne.

Konstantînopul bû Îstanbûl,
Cahan lal bû, ne axivî.
Amed, dîrok, rewşa mine,
Destê xwe jê vekîşîne.

AX BÊ WELATÎ, BÊ WELATÎ

Jana welêt, êşa welêt ez helandim, kirime rijî,
Xerîbyê da ez keribîm, hêsrâ çavêmin kirine tijî.
Dîsa îro ser min kenîyan, min ra gotin, tu ku hatî,
Hineka jî tinaz kirin, em nizanin çi milletî?
Hişmetkar bûm ve ecêbê, ketim nava mitalê kûr,
Him kewgirîm, him ricîfîm, xema birin heyamê dûr.
Min got: - Kurdîm, xuluqîme ser vê axê, bendê xwedê,
Nolî gîşka min jî mêtîye, şîrê sipî bistanê dê.
Welatê min Kurdistane, parek aran, parek zozan,
Dicle, Firat rewşa minin, bahar-bahar dikin tofan.
«Mem û Zîn»ê, «Xec û Sîyabend», «Zembîlîroş» fexra minin,
Kawe, Guherz, Rustemê Zal tacê zêrin serê minin.
Dîrokê da rêçam heye, li cahanê ew eyane,
Dew û dozen min kirine, her çar qulbên dinê zane.
Bextê me reş hat, rozgar rûyê me nekenîya, ji min dûr çû,
Ra û rosqet ji min stendin, zirav kirim nolanî mû.
Tew şerqa kal min aza kir, îro mame ez bê hêlîn,
Ewladê min sêwî mane, birçî, tezî, dikin zêrin.
Him bin, him ser, axam kane, berê-berî da zane dinê,
Neyar dilê me kiriye çar par, dişewitîm nav vê zulmê.
Tew heya min hemû birin, ser piştî min agir dadan,
Dil-hinavê min peritîn, bûne çiyê kulan, derdan.
Qetilkara li welatê min kirine libasê sor,
Bav û birê min kirine, hepsê tarî bi destê zor.
Xasbaxçên min bûn goristan, kal û pîrê min dizêrin,
Bûkê xemle ser bi xêlî, ber perda da hîvya mêrin.
Dê û xûşkê dilûvînin, ji çar qulpa nayê îmdad,
Heta îro kesek tune xwînrêja ra bêje cellad.
Murvên dinê, reca dikim, werîn halê me bikin mêze,
Xwînrêja ra îdî bêjin, kîye kevin, kîye teze.
Dem hatiye, emê heqê xwe bistînin bê şik, ese,
Kurdîstana min cînette, zûlmê derxin îdî bese.

MÎROVÊD DÎNÊ, WERÎN REHMÊ, HEQÎQETÊ EŞKEREKÎN

Hemû gotina rast bibêhin, halê Kurda baş mêzekin,
Bextê gelê me dest we daye, vê rêzîlyê qebûl mekin.
Welatê min, him ser, him bin lel û durre, berê-berî da,
Bok-beranê daykam dane, nexulqîne li tu erda.

Zerdeşt, Kawe, Rustemê Zal, ser vê axê dê da bûne,
«Ker û Kulik», «Mem û Zîn»ê, «Xec û Sîyabend» li vir jîne.
Herîr, Bate, Feqî, Xanî, Hejar, Goran lawê vir in,
Lawê dayka mine mêrxas, serê Dehok vir jêkirin.

Em Manna ne, em Şûmêr in, Şeddadî ne, Mîdya kal in
Gav, rojê me qet neçûne hêsa, rihet, bê dew-qal in.
Em Arî ne, Kesranî ne, egişt tu car nayên mirmê,
Çanda gelê mine zêrîn xemil daye çanda dinê.

Em Kardûx in, dîrokê da rêçêd gir-hûr me hiştîye,
Kevn «Avêsta», Cejna Newroz, «Tet Bîsûtûn» xezna me ne.
Mûyê hespa, ser darika me girêda, çê bû mûzîk,
Gelê dinê ji me hînbûn, veçêkirin boy xwe mûzîk.

Em, ne kedxur in, ne xwînrêj in, aşîtye av, hewa me,
Em karger in, cihan zû da midheyr maye ser keda me.
Têrorîsta bînin holê, heqîqetê eşkerakin,
Werin rehmê, qetil-zulmê, koletîyê me xilazkin.

XEWNÊ DA ÇÛBÛME KURDÎSTANÊ

Soqaqa ra dibuhirîm nav mitalê kûre, dûr da,
Nizanî bûm çi yê bibe, çi yê bêye îro jor da.
Dilîkîjîm, dixuldirîm, geh beşer xaş, geh posîde,
Ewrê tarî tijî bûbûn, dihurmîjîm zev bêhûde.
Kûr mitala ez hişyar bûm, welatê xwe min mêze kir,
Axa Xaliq boy me daye, dilekî şa min hemêz kir.
Min xast hêdî pî bavêjim, nedît cîkî bê telp, bê xwîn,
Çar hewirdor quloz dibû, şîn û girî, qîrîn, qûjîn.
Rûyê erdê şewitî bû, qizirî bû, dixast îmdad,
Birîndara nale-nal bûn, vediêsîya li van heyat.
Dayîk û xûşk, zarê sêwî, zelûl-zelûl dikewgirîn,
Kalên, pîrên birçî, tezî, hejaryê da divemirîn.
Çûm goristîn, kit, zo bûbûn tîrb, ser kêlkê şêr gêrîla,
Nav êgir da bûbûn rijî, gund, bajarê vike-vala.
Ji tirs-xofê, teyrîk, tûjî melisî bûn ser hêlîna,
Tew terewil ketibûne kevta, zaxa, binê lana.
Çem û kanî gevez bûbûn, daristana dikir hewar,
Gul, gulistan çilmisî bûn, hêsrên şewat danîne xar.
Çîya, banî dilerizîn, behra Wanê dikir îskîn,
Agrî, Sîpan xeydî bûn, gazin dikir wan ji zemîn.
Dilê me tîr da, çokê me sist bûn, min kişandin ax û keser,
Ber çavên min yekcar reş bûn, gelek bende, him jî beşer.
Min got: -Xaliq, wedê hebû destê te da îlac, mimkûn,
Çima mirov te xuluqand, nîgara te dike kaf-kûn.

Barîyê Bala

ДИПЛОМАТ

№ 43 (507) 17-23 Ноября 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент ДПК принял посла Китая в Ираке

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) и федеральным прави-

тельством Ирака. Согласно заявлению штаба Барзани, китайская делегация поздравила президента ДПК с успехом 14-го съезда его партии и переизбрали на пост главы партии.

Делегация также подчеркнула важность давних и прочных отношений между Эрбилем и Пекином, построенных "на взаимном уважении".

В ходе встречи посол Китая призвал к приверженности реализации повестки дня, согласованной между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством Ирака, для достижения мира и стабильности посредством диалога. Посол Вэй подчеркнул важность "укрепления отношений и связи между Коммунистической партией Китая и Демократической партией Курдистана", говорится в заявлении посольства Китая в Ираке, опубликованном в Twitter. [kurdistan.ru](https://twitter.com/kurdistan.ru)

Делегация также подчеркнула важность давних и прочных отношений между Эрбилем и Пекином, построенных "на взаимном уважении".

В ходе встречи посол Китая призвал к приверженности реализации повестки дня, согласованной между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством Ирака, для достижения мира и стабильности посредством диалога.

Посол Вэй подчеркнул важность "укрепления отношений и связи между Коммунистической партией Китая и Демократической партией Курдистана", говорится в заявлении посольства Китая в Ираке, опубликованном в Twitter. [kurdistan.ru](https://twitter.com/kurdistan.ru)

США и ООН осуждают новый ракетный удар Ирана по Курдистану

Центральное командование США и Миссия Организации Объединенных Наций по содействию Ираку (МООНСИ) осудили возобновление атак Ирана на Иракский Курдистан, совершенных в ночь с воскресенья на понедельник, 21 ноября.

"Мы осуждаем иранские трансграничные ракетные и беспилотные удары, нанесенные этим вечером возле Эрбиля, Ирак. Такие неизбирательные и незаконные нападения подвергают риску мирных жителей, нарушают суверенитет Ирака и ставят под угрозу безопасность и стабильность Ирака и Ближнего Востока...", — говорится в заявлении командующего США генерала Майкла Куриллы.

Новая атака беспилотников также была осуждена МООНСИ. Организация ООН заявила, что "такая агрессия не только безрассудно усиливает напряженность, но и приводит к трагедии", и что "единственным способом продвижения вперед является использование установленных дипломатических инструментов".

Иностранные дипломатические миссии в Курдистане и Ираке, включая ООН, США, Великобританию, Германию, Канаду и Францию, также осудили атаки Ирана.

"В очередной раз жители Иракского Курдистана сталкиваются с ракетными и беспилотными ударами КСИР. С сентября в результате этих нападений по меньшей мере 12 человек погибли, многие получили ранения и были вынуждены покинуть свои дома", — заявил в понедельник в Twitter Генеральный консул Великобритании в Эрбиле Дэвид Хант. "Великобритания поддерживает Курдистан перед лицом этой агрессии. Наше послание ясно:

остановитесь".

Дипломатическая миссия Германии в Курдистане также осудила иранское нападение, призвав Тегеран "немедленно прекратить эти

атаки", которые "представляют собой еще одно вопиющее нарушение территориальной целостности и суверенитета Ирака".

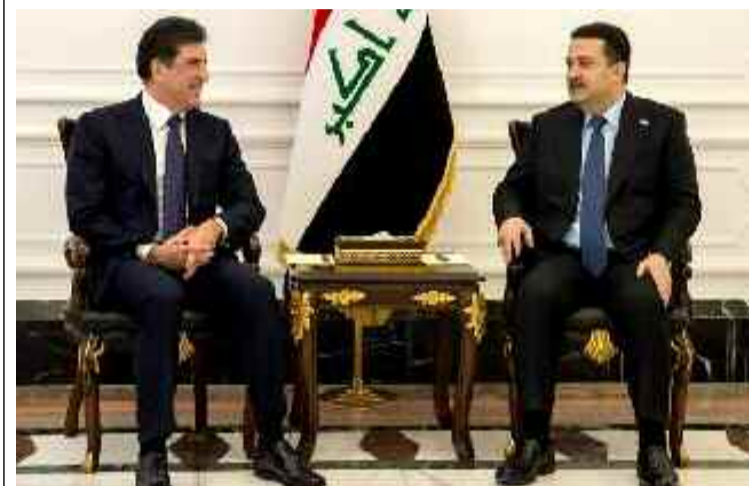
Консульство Нидерландов в Эрбиле также подтвердило свою поддержку "требования властей уважать суверенитет Ирака и призыву положить конец импорту насилия из региона в Иракский Курдистан".

С таким же призывом выступила возглавляемая США Международная коалиция по борьбе с "Исламским государством" (ИГ).

Эти атаки не только подвергают риску ни в чем не повинных мирных жителей, они также "ставят под угрозу безопасность и стабильность Иракского Курдистана", заявил генерал-майор Мэтью Макфарлейн, командующий Объединенной оперативной группой операции "Непоколебимая решимость" (CJTF-OIR). kurdistan.ru

Президент Курдистана и премьер-министр Ирака обсудили вопросы безопасности приграничных территорий

Президент Курдистана Нечирван Барзани 22 ноября был в Багдаде, где встретился с иракскими лидерами и высоко-

поставленными чиновниками, чтобы обсудить ряд вопросов, в том числе безопасность в приграничных районах Ирака.

Курдский президент был впервые принят новым премьер-министром Ирака Мухаммедом Шиас-Судани.

Стороны обсудили вопросы безопасности в приграничных районах Ирака и подчеркнули важность сотрудничества между Курдистаном и Ираком для защиты суверенитета страны.

Они еще раз заявили, что территория Ирака не должна использоваться в качестве платформы для нападения на любую соседнюю страну.

Курдский лидер также выразил "оптимизм в отношении способности нового правительства перевести страну на другой этап, на котором возобладает язык взаимопонимания и решения", а Судани, со своей стороны, заявил о важности "единства позиций на национальном уровне" и "координации для решения экономических, жизненных и служебных проблем".

Обсуждая споры между Эрбилем и Багдадом, премьер-министр Ирака подтвердил приверженность федерального правительства конституции Ирака и решению всех вопросов с Региональным правительством Курдистана. kurdistan.ru

Еще 10 курдских демонстрантов убиты в Иране

В воскресенье, 20 ноября, в разных районах Иранского Курдистана силы безопасности застрелили еще 10 курдских демонстрантов. По данным представителя правозащитной организации "Hengaw" Арсалана Ярахмеда, трое из жертв являются членами одной семьи. Также погиб 16-летний подросток по имени Карван Кадир Шукри из Пираншахра.

Антиправительственные протесты в Иране продолжаются второй месяц. Демонстрации начались после смерти Махсы Амини, 22-летней курдянки, задержанной полицией нравов в Тегеране за "неправильное" ношение хиджаба. Информационное агентство правозащитников (HRANA) сообщило, что с начала беспорядков в стране силами безопасности Ирана было убито в общей сложности 402 протестующих, в том числе 58 подростков. За этот же период были арестованы более 16 000 демонстрантов. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18
+994 55 202-73-53

Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnisan: Bakû Az1040, soqaq
S.Mêhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnilib və
"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500